

"OD BOJA DO ZMAGE"!

"KDOR NE MISLI SVOBODNO, SE NE MORE BORITI ZA SVOBODO"!

Štev. 1

Chicago, Ill. 6. januarja 1905

Leto IV

Slov. delav., Amer. Koledar.

Je ravnokar izšel z jako zanimivo vsebino. Poleg koledarja, so tudi podatki o ameriški meri, pošti, a meriški ustavi in osebnih pravicah. Na prvi strani je pesmica "Dvorn". Potem razni spisi: Anton Grabovc in In Memoriam. Nadalje dve povesti in črtica: Povest o dobrem kralju in dobrem ljudstvu, Slovenec med Mormonci in Morje. Zanimiva sta tudi zgodovinska spisa: Noč sv. Jerneja ali krvava svatba in Jan Hus. Temu sledi znanstvena razprava: Osrčje naše zemlje. Zatem je zopet kritika o ameriških nezgodah pod naslovom "Dežela katastrof". Jako dober je tudi spis o razvoju gospodarstva, ker pisatelj živo slika kako se gospodarstvo iz ene nega razvija v drugo. Nadalje je črtica iz življenja Vasilija Jakzaka, profesorja obsojenega v dosmrtno prognanstvo, v Sibirijo. Muke prognancev v Sibiriji.

Koledar je okrašen z raznimi slikami. Cena mu je le 25c. Ta Koledar je jako primerno noveletna darilo za svojce v stari domovini.

Slovenski, delavski, ameriški "Koledar" se dobliva pri upravnistvu "Glas Svobode" in vseh prodajalcih, ki so razglašeni v listu.

Razgled po svetu.

Iz rusko-japonskega bojišča.

Začela je končana. Port Arthur je po junaški obrambi padel, ker je primanjkovalo živega, streliva in vojakov. Predno so Rusi izročili Japoncem trdnjavo, so pogladi vse forte in bojne ladije v zrak. Male torpedovke so pa ubežale v Cifu.

Obleganje Port Arthurja se je pričelo skoro pred 11. meseci. V trdnjavi je bilo 40.000 vojakov, v luki pa močno brodograd. To brodogradje je uničeno, posadka se je pa znižala na 15.000 mož.

Poveljnik malih ruskih torpedovk, ki so priplule v Cifu je izjavil: "Posadka se je borila pet dni in pet noči. V nedeljo so bile moči izčrpane do skrajnosti. Vojakom se je čitalo na obrazih, da so izmučeni in iztrdani. Barva na njih licu je bila podobna svincu. Ako jih je kdo nagovoril, so odgovarjali nerazumljivo. Strelivo za puške in topove je skoro popolnoma poslo. Ako bi bili Japonci naskočili forte, bi se morali vojaki braniti le z golimi bajonetami."

Koliko ljudi je moralo umreti radi Port Arthurja? Japonci so izgubili približno 50—60 tisoč mož, Rusi pa nad 75 tisoč. Ali ni to groza? Ali ni to udarec današnji kulturi v obraz?

S tem, da je general Stoessel izročil trdnjavo Japoncem je preprečil nadaljnjo klanje nedolžnih ljudi. Japonski general Nogi je odločil za deljke zadnji naskok. Ali do prišlo. Na novo leto so Japonci tri forte. Sedaj je ušel general Stoessel, da je nadaljno bojevanje brezuspešno in odločil se je ob 9 uri zvečer izročiti Japoncem "Gibraltar" na Daljnem Vztoku. Vto svrhu sta poslala general Nogi in Stoessel pooblaščenca v Šanghaj, ki so se dogovorili glede kapitulacije.

Maršal Jamagata je sporočil brodogradno Nogiju, da nikado želi, da se generalu Stoesselu izkažejo vse vojaške časti.

Na Japonskem vlada vsled kapitulacije Port Arthurja ogromna razočanost. Japonci so tekom desetih let

zasedli dvakrat to trdnjavo. Pred desetimi leti je morala mala Japonska, škripaje z zobmi privoliti v vse, ker so jo Rusija, Nemčija in Francija osleparile za njeno zmago. Od istega časa so se Japonci pripravljali za nov boj. In danes je oficijelna Rusija v Aziji blamirana — ne ruski narod, ki se bori za svojo svobodo, ki bje ljuti boj z carizmom, avtokracijo, z lopovi, roparji in rabelji, ki davijo naš bratski narod.

Avstrija.

Ministerski predsednik pl. Koerber je dal cesarju svojo ostavko, katero je cesar sprejel. Na njegovo mesto pride Paul Gautsch pl. Frankenthurm, zagrozen klerikalec in nasprotnik vsacega napredka.

Nazadnjaška golazen in klerikalci bodo zopet v Avstriji nosili glavo pokonci. Ali mi upamo, da ne dolgo. Ako bodo te gospode skominale po časih, ko grmade svete so plantile v proslavo božjo, tedaj jim bode zavedno delavstvo v Avstriji povedalo, da njih skomine ostanejo le skomine, družega pa nič.

Kitajsko.

Taotai je dobil iz Pekinga dialog, da naj zahteva, da mu ruski konzul izroči mornarje, ki so dne 15. dec. 1904 umorili necega Kitajca, s katerim so se prepirali radi voznine. Ako bi se konzul ali poveljnik križarke "Askold" branil ustreči tej želji, tedaj smatra kitajska vlada tako postopanje za kršenje nevtralitete in ruske ladije morajo ostaviti takoj luko.

Belgija.

Tu je razsajal hud vihar. 4 osebe so izgubile svoje življenje vsled viharja. V Antwerpenu so se raztrgale verige pri dveh angleških parnikih, koja je potem vihar tresel ob belgijski parnik "Sambre".

Maroko.

Sultan je povabil francoskega konzula iz Feza k sebi in mu povedal, da je preklical odslovice francoske vojaške komisije. Zajedno je tudi poslal sultan, da naj francoska diplomatska komisija nadaljuje svojo pot v Fez.

Rusija.

V Baku so zastavkali vsi petrolejski delavci. Situacija je zelo resna. Električna centrala, tiskarna, borza vse je zaprto. Promet na pouličnih železnih je ustavljen. Gosposka je pa od vseh strani osredotočila biriče in vojaštvo, da jih ob priliki spusti na delavce.

Iz Petrograda se poroča, da mislijo dame iz "najvišjih" krogov ustanoviti rusko-japonsko ligo, v katero bodo sprejete tudi Japonke. Namen lige je pospeševati agitacijo za mir.

Vsi ruski časniki se pečajo sedaj z afero Aleksandrovskega, ki je bil prisiljen iztopiti iz vodstva "Rdečega križa" radi sleparstev, ki so se vršila v tem društvu. Od 120 zavojev, ki so bili odposlani na Daljni Vztok, jih je izginilo po poti kar 100.

Chile.

Mornarji ukrcani na bojnih ladjah Zdr. drž. so se v Valparaisu zopet napili, potem pa razgrajali kakor divjaki. Isti dogodki, ki so se vršili v Benetkah in Trstu, se ponavljajo zopet v Valparaisu. Kmalu bode ves kulturni svet prepričan, da so mej vsi vojniki stric Samovi najbolj surovi in neotesani.

Serbija.

Družina Karageorgievičev se je kmalu uživila v kraljevsko ulogo. Sedaj ima že svoje lastne skandale. Princ Jurij je te dni naglo odpotoval iz Belgrada. Neki zaupnik kralja Petra I., njegovega očeta je brzo potoval za njim na Dunaj in

posrečilo se mu je pregovoriti nadevca, da se je vrnil v deželo njegovih prihodnjih podanikov. Ali princ se je le nerad vrnil k svojem očetu, kajti na Dunaju živi neka pevka, ki je v nekaterih vročih trenutkih princu ljubša, kakor trudapolno vladanje v Serbiji. Ta dama je bila preje angažovana na nemem belgrajskem gledališču. Na najvišjo željo, je pa obrnila Serbiji hrbet. Pripovedke o igralkah, v katerih igra kak princ ulogo, so ravno tako potrebne na vsakem dvoru, kakor vojaki, policaji, najboljši zaščitniki kronanih glav.

Ako hoče človek pametno in modro vladati svoj narod, potem se mora v ljubimskih zadevah vaditi že v mladih letih, ako hoče kedaj postati enak angleškemu Edvardu VII. in belgijskemu Leopoldu II.

Kanada.

Anglija, ki čestokrat ponosno trdi, da je največ pripomogla, da so prišle človeške pravice do veljave, tiči v nekaterih stvarih še popolnoma v srednjem veku, glede kazenskega zakonika.

Sedaj bode v Kanadi obešen 14-letni deček, ako ne bode pomiloščen.

Ako pomislimo, da bode moral otrok končati na vislicah, tedaj moramo tudi priznati, da le konservativna Anglija med vsemi civiliziranimi državami pripoznava tudi tako kazen otrokom za največja hudo delstva.

Ali v pobožni in krščanski Angliji ni to le edina kazen, ki nas spominja na barbarske čase srednjega veka. V Angliji prepepa tudi še dandanes kaznenice z bičem. V tem oziru ni mej Rusija in Anglijo razločka. Krščanski Angličani mislijo, da se morajo ravnati po svojem bogu jeze, h kateremu molijo, in ki jim je zapovedal po svojih prerokih: "Okoli očesom, zob za zobom."

Ameriške vesti.

Roosevelt sovražnik trustov?

Roosevelt se pripravlja za boj proti trustom; on sam tako trdi in dovoli, da se širi ta vest v listih. Stori je tudi že resen korak, ker hoče dokazati, da hoče napraviti konec monopolom. Generalnemu pravniku g. Moodyu je v to svrhu že dal pomenača. In sicer nikogar drugoga kakor g. James M. Bek, advokata "Standard Oil Co." Mi priznamo, da je g. Beku znano, da trudi vsaki dan kršiti zakon. Mi ne dvomimo o tem. Ravno tako pa lahko dvomimo, da bode g. Bek kaj ukrenil, kar bi škodovalo monopolom in trustom, da bode najbrže hodil po poti drž. senatorja Knoxa.

Advokat "Standard Oil Co." uničevalec trustov. No, boljše zausnice ni mogel dati "ljudski junak" Roosevelt ameriškem ljudstvu.

Kapitalistična norost!

Trgovci in farmerji v južnih državah so sklenili, da bodo sežgali 2 milijona bombaževih zavojev, da s tem preprečijo znižanje cene bombaža. Vsaka država bode nekaj prispevala k novodobnemu autodafeju. V Clay Co., Ga., so že pričeli. V Fort Gaines so sežgali 3000 zavojev. Drugod jim bodo sledili. Tako sežiganje se vrši slovesno, kateremu prisostvuje velikanska množica ljudi.

Ali tako uničenje pridelkov se ne vrši prvič. Kolikokrat so kmetje v Californiji že vničili svoje poljske pridelke, da so obdržali visoko ceno. Ali ni to narobe svet? Ljudje hodijo lačni, žejni in razčepani po svetu, pridelki se pa vničujejo, da jih ljudstvo ceno kupiti ne more.

Uniformiran morilec.

Policist Mc Laughlin je v New Yorku pod obtožbo, da je umoril nočnega čuvaja John M. Pattersona. Državni pravdnik se je izrazil naslednje: "Dne 27. maja m. l. je Mc Laughlin brez vzroka pobil s cepcem John Pattersona na tla. Patterson se je temu napadu postavil v bran. A tu je policaj potegnil revolver in dvakrat lahko ranil Pattersona. Patterson je hotel ubežati, a tu ga je policaj z revolverjem pogodil v hrbet. Patterson je umrl dne 6. jun. m. l."

Ta policaj je tudi obtožen, da je dejanski napadel reporterja Robinsona.

Brezposelni natak, ki je pričal proti policaju Artur Mallonu, ker je umoril Robert Brennana, je bil vstreljen pred gostilno v New Yorku, pred katero je policaj ustrelil Brennana. Zadnje besede nesrečnega natak, ki so bile: "Kdor priča proti policajem, lahko mirno pričakuje svojo smrt."

Obtožen trust.

Generalni drž. pravdnik je pri zveznem sodišču vzdignil tožbo proti trustu za izdelovanje papirja. 25 tvornic se je združilo v močno zavezo, da bi pri prodaji dosegli enotne cene. S tem so kršili zakon proti trustom. — Nevemo, če bode kaj kruha iz te moke. Star pregovor se glasi: Vrana vrani ne izkljuje oči!

Iz dežele lopovov.

Demokratje so prosili pri višem sodišču, da se sestavi nepristranska komisija, ki naj bi preiskovala glaso, ki so bili oddani v Denveru.

Senator Patterson, demokrat je izjavil: "Mi smo izročeni na milost in nemilost Peabodyu. Peabody je odstranil zakon in vlada kakor tiran."

Alva Adams, po demokratih izvoljeni guverner je izjavil, da ima najmanj 20 tisoč glasov večine.

V Coloradi se dan za dnevom go-de pod krinko zakona najgrše lopovščine, kljub temu bode pa še nekateri nevedni ljudje trdili, da se v Coloradi spoštuje zakon.

Srmečljive Američanke?

V imenu svete morale so ženske v Topeka, Kansas, oblekle vse nage sohe in podobe v tamošnji javni knjižnici.

Znamenitega angleškega učenjaka dr. Johnsona je nekdo vprašal vspricho nagih podob: "Ali ne menite, da so te podobe nespodobne?" "Ne", mu je odgovoril učenjak, "ali vaše vprašanje je nespodobno."

To je najboljši odgovor takim moralnim Kafrom. Podobe in sohe, katere so ustvarili umetniki po človeški podobi niso nespodobne, pač so pa nemoralne oči, ki se nad tacimi umotvori spodtikajo.

Roke, ki iščejo figovo pero, so nečiste. Človek se mora smejeti, ker vprav pobožni hinavci, ki se vsako nedeljo zahvaljujejo svojem bogu, da jih je ustvaril po svoji lastni podobi, najbolj zavijajo svoje jezuitske oči, ako to podobo vidijo v nagi resnici. Morala teh ljudi je vprav nizka.

Sprememba v diplomatičnem zboru.

Novo leto nam je prineslo spremembo v diplomatičnem zboru. Mesto Anglomaniac Choata bode v Londonu Whitelaw Reid, izdajatelj "Tribune" zastopal republiko. General Porter, poslanec v Parizu je tudi dobil breo. Njegov namestnik še ni znan. Edwin H. Conger, sedanjí poslanec na Kitajskem bode moral oditi v Mehiko. Wm. W. Rokhill, uradnik v ministerstvu za inostranska dela je dobil njegovo službo. Bellamy Storer bode pa je v prihodnje stopical po parketu na dunajskem dvoru.

Miglej s kolom?

Tri evropske velesile — Anglija, Nemčija in Italija — so naprosile vlado, naj poskrbi, da pridejo omenjene velesile do denarja, katerega jim dolguje Venezuela. Kakor je znano so hotele omenjene velesile pred dvema leti zasesti pristanišča v Venezueli, ali Zdr. drž. so na podlagi "Monroe-ve doktrine" to zabranile.

Tedijsva agitacija je obrodila dober sad.

Porotniki v distriktu v Columbiji so prosili višje sodišče, naj se zopet upelje kazni za bičanje, in ciser v tem smislu, kakor to predsednik priporoča v svoji poslanici. Naši inkvizitorji smatrajo, da je povsem v redu, ako se bičanje upelje kot kazni. Kdor svojo ženo tepe, naj dobi najmanj 25 udarcev po plečih in po onem delu telesa, kjer hrbet svoje pošteno ime izgubi. Tako mislijo ti "človekoljubi". Kdor kaj ukrade, je najboljši, ako se ga pošteno z bičem namaže.

Ali za politične tatove, lopove in drugo jednako sodrgo, pa menijo ti gospodje, bi bičanje ne imelo vzgojevalne moči.

V resnici človekoljuben človek!

Wm. Rockefeller, potomec petrolejskega kralja Johna Rockfellerja, ki ume tako lepo in ginljivo pridigati, je utrgal svojim vslužencem na posestvu pri Tarrytownu 25c. na dnevni plači. Do sedaj so imeli plače \$1.75, v prihodnje bode pa dobivali le \$1.50.

Kapitalisti, posebno milijonarji so res milosrdni ljudje.

Moralčno mrtvi Powderly govori.

Moralčno ubitemu Powderly, znanemu izdajalcu delavskih koristi ne da vest molčati, ker je dični delavski voditelj Gompers žel lavorike pri kapitalistih. Vsled tega je čutil potrebno najbolj razupiti delavski vodja preteklosti, g. Powderly izustiti te besede:

"Jaz mislim, da je minola doba za stavke. Jaz ne mislim, da v prihodnje ne bode več stavk, ampak stavke bode vedno manj in kmalu bodo stavke pozabljene mej staro in obrabljeno šaro. V to so pa pripomogle zadnje konference mej kapitalisti in delodajalci."

Ako Powderly govori o konferencah mej kapitalisti in delavci, tedaj ima v mislih duševne pritlikavce "Civic Federation" zborovanja, Belmonta, Straussa, Gompersa in Mitchella. S tem je pa stari grešnik Powderly lahko povsem zadovoljen, saj je sam svoje dni delavce brezvestno prodal. Sedaj vlada mej kapitalisti in generali strokovno organiziranih delavcev mir. Ali to se ne bode prvič zgodilo v zgodovini, da so generali ostali sami brez vojakov. Saj je Powderly že sam to doživel. In če pridejo delavci do spoznanja, gotovo se ne bodo dali vleči za nos od dveh ali treh prekanjenih sleparjev. Necega lepega dne bode poleg Powderlyja, še sedeli Gompers, Mitchell, Donnelly et consortes na cesti. In to se morda v kratkem zgodi!

VABILO.

na veliko plesno veselico, katero priredi v nedeljo dne 8. januarja 1905 popoldne in zvečer "slov. del. pevski zbor "Orel" v Narodni dvorani 587 S. Centre A. in voglu 18 ulice.

Zvečer se bode igrala enodejanska veseloigra "Mutec". Na veselici bode ta pela slov. del. pevski zbor "Orel" in pa hrvataki pevski zbor "Zora".

Slovenci, rojaki! Poslušite se te redke prilike in prihitite na veselico, ako hočete uživati vsestransko zabaven večer.

Vstopnina je 25c za osebo. Dáme v spremstvu so vstopnine prosti. Začetek ob 9 uri popoldne.

Odbor.

Razmotrivanje proletarca.

V zadnjem letu je zopet reakcija praznovala po nekod, po nekaterih deželah pravcate orgije. Streljalo se je delavce, na bajonete so nasajali proletarce, ki stremijo po svobodi, zapirali so v ječe delavno ljudstvo, ki hoče zdrobiti suženjske spone in okove.

Marsikdo, ki je razmotrival te nejednake sile, je pričel obupavati nad zmago človečanstva nad tiranstvom in surovostjo. Ali pravi svobodomislelec, ki jasno misli in ima trdna načela, bode pač priznal, da je to žalostna slika, nikakor pa ne bode obupal nad bodočnostjo.

Hujše kakor kroglice, smodnik, vislice, grmade, ječe itd. je moč ideje, kar poznamo v svetovni zgodovini.

Koliko prvobornilcev za svobodo je že izdihnilo na morišču, koliko jih še umira v ječah? Ako bi si bili socialisti nauk, katerega označujejo delavnemu po svobodi koprnečemu ljudstvu le izmislili, tedaj bi sistematično ponavljajoča grozovlada gospodujočih slojev obrodila dober sad. Ali naše ideje, naši nauki niso navadne izmišljotine, temveč so obseg moderne svetovne zgodovine. To so najboljši proizvodi vseh največjih mislecev vseh časov. Te ideje so se zgodovinsko razvile, so logične, človekoljubne in nesmerne, ki bodo za sebe pridobile končno ves človeški rod.

Današnji družabni sistem ni prvi, a tudi ni zadnji. Vsled svoje lastne doslednosti bode tudi poginil. In le v naših idejah in naukih je pa duša za novo, drugo družabno življenje.

Naši nauki, naše ideje so se vkoreninile že v vseh kulturnih narodih. Povsod, kjer žive proletarci, ki hočejo zdrobiti tlačanske verige, je padel naš nauk na rodovitna tla.

Tisočkrat je bil premagan velikan — ljudstvo, a tisočkrat se je zopet dvignil ta velikan proti reakciji, vsakikrat, močnejši, pogumnejši in silnejši, da bi izvedel ideje, ki so tajinstveno vplivale na njega.

Civilizacija, ki prisili ro tisoč delavcev, da delajo za enega postopača — milijonarja, da radi njega trpe glad — siromaštvo; civilizacija, ki v sijaju, rakošnosti, ubožtvu in siromaštvu prekosi vse prejšnje dobe; civilizacija, ki omogočuje, da se čim dalje večji ljudski krogi proletarizirajo, milijoni pa naraščajo v grozno gospodarsko silo v rokah posameznih kapitalistov, je piškava in jalova. Taka civilizacija se mora umakniti pravi in višji kulturi.

To se bode zvršilo in če se vsi milijonarji s svojimi hlapci — vojak, farji, biriči, plačanimi časniki — postavijo na glavo.

Neciga lepega dne se bode pokazalo, da imajo tudi vojaki in biriči zdrav razum, da nočejo več tlačniti pešiči lenuhov v človeški družbi.

Vprav v Evropi, kjer je splošna vojaška dolžnost se bode pokazalo, da se bodo vojaki pre jali slej uprli, mesto da bi se borili "z bogom za kralja in domovino". Ideje in nauki, ki so dandanes razširjeni že skoro po vseh tvmnicah, bodo slednjič našli pot tudi v vojačnice, kjer bodo napravile iz vojakov — dandanes še živih avtomatov, misleče ljudi, ki bodo vstopili z vso silo za človekoljubne ideje, za svobodo, enakost in bratstvo.

Z gospodarskim polomom, katerega bode povzročil kapitalizem sam, ker ne bode več našel novih trgov za svoje izdelke, bode prišel tudi politični polom, ki bode uničil današnji sistem, ki bode uničil današnji gnjili, korumpirani družabni red.

Josip Logačan.

ZAHVALA.

Ob povrnitvi s potovanja za "Gl. Svobode" mi je dolžnost izraziti vsem tistim rojakom, ki so mi pripomogli pri agitaciji v enem ali drugem oziru najtoplejšo zahvalo!

S socialnim pozdravom

Frank Petrič.

V Chicagi, Ill dne 2. jan. 1095.

V Chicagi so Kolektarji na prodaj pri Mohor Mladicu, Martin Potokarju in Frank Mladicu. Cena 20c.

Kralj Matjaš

Zgodovinska povest.

I.

Pred starodavnim kartuzijanskim samostanom v Bistri pri Vrhniku je bila spomladi leta 1570. zbrana velika množica kmetijskega ljudstva, ki je v silni razburjenosti prav nespošljivo kričala, dvigala pesti proti samostanskim oknom in celo z grdimi besedami in kletvinami sramotila častitljive božje služabnike, ki so prebivali v tem mogočnem poslopju. Množica je bila do skrajnosti razljučena in gotovo bi bila s silo ulomila vrata in vdrla v samostan, da niso iz za zida molele nabite puške samostanskih stražarjev.

Toda tudi v samostanu samem je vladala velika razburjenost. Vsi menihi so bili zbrani v krasni samostanski dvorani. Ponižno so stali ob strani, s sklenjenimi rokami in povešenimi glavami in vdano poslušali priporja Ahacija, ki je, peneč se jeze, z dolgimi koraki hodil po dvorani sem in tja in srdito rohnel nad zbranimi menihi.

— Prav tega nam je bilo še treba v teh težkih časih, ko vstaja ves svet proti Bogu in njegovi sveti cerkvi, je grmel pripor Ahacij. Luteranstvo se širi od gradu do gradu, od mesta do mesta, od vasi do vasi. Kmetje se puntajo proti posvetni in cerkveni gosposki. Sveta naša vera je v nevarnosti. In v takih časih, ko moramo paziti na ugled in na veljavo našega samostana bolj kot kdaj poprej, v takih časih se lotovate tujih žensk! Kaj ni še vedno dovolj takih, ki se vam rade vdajajo? Ali sem vam kdaj branil, da uživate življenje kakor veste in znate. Vsega imate dovolj, tudi veselja in uživanja; vse vam dovoljujem, samo da ostanete na moji strani in pomagajte obvarovati samostan. Gorenjska in Dolenjska je že vsa luteranska, na Vrhavskem se širi nova vera — naj pade Bistra in izgubljen bo tudi Notranjska. Naš samostan je tisti jez, ki brani luteranstvu, da ne more prodreti na Notranjsko, moja je zasluga, da je Notranjska še katoliška. Kolikrat sem vam rekel: delajte kar hočete, samo ne storite ničesar, kar bi kmetško ljudstvo spravilo po konci in dalo našim sovražnikom novo orožje proti nam. Sedaj pa to! O — sram vas bodi.

Zbrani menihi so dobro uvidevali, da je pripor Ahacij govoril resnico, zato ni nihče zinil besede. Vdano so čakali, kaj da pripor ukrene, zakaj da jih reši tudi iz te nevarnosti, o tem niso dvomili.

— Stvar se mora na vsak način kako potlačiti in sicer tako, da se ljudstvo pomiri, je po daljšem molku zopet povzel pripor in obrnivi se k enemu izmed menihov dostavil: Pojdite dol, pater Avguštin, in pozovite glavno pričo, naj pride z dvema spremljevalcema v samostan.

Čez nekaj časa je utihnilo kričanje pred samostanom in kmalu potem so vstopili v dvorano trije kmetjski možje. Starejša sta ponižno obstala pri vratih in se mogočnemu priporju globoko priklonila, najmlajši pa je pogumno šel naprej do sredi dvorane in z bistrimi pogledi ponosno zrl priporju v oči. Molče sta se moža nekaj časa motrila, kakor dva sovražnika pred odločilnim spopadom.

Pripor je dostojanstveno sedel na svoj bogato izrezljani sedež pod velikim križem, ki je visel na gorenji steni. Navidezno je bil popolnoma miren a nervoznost, s katero so se košeni prsti igrali s križcem na debeli zlati veržici, viseči okrog njegovega vratu, je izdajala njegovo razburjenost.

— Vem, da niste naš prijatelj, Anton Magajna, je končno odgovoril pripor Ahacij z zamolklim glasom mladega kmeta, ki je tako široko stal sredi dvorane. Vem tudi, da kljubujete cesarjevemu, nadvojvodovim in cerkvenim zapovedim; skrivaj razširjate krivo vero...

— Ne, milostivi gospod, je priporju segel v besedo Anton Magajna. Jaz ne razširjam krive vere. Pač

pa čitam ljudem sv. pismo, ki obsega božjo resnico, in mislim, da je to koristno delo.

— Lahko bi Vas zavrnil, je dejal pripor, ali danes ni časa za teološke disputacije. Vzleč temu, da označujete krivo vero, vaš imam vendar za poštenega moža in upam, da mi poveste resnico in nič kot resnico. Torej — kaj se je zgodilo?

Anton Magajna se je nekoliko vzravnil, kakor bi se bil šele zdaj prav odločil, kaj pove, in potem s trdim glasom začel pripovedovati:

— Prihajaje iz Rakitne, sem šel po bližnji skozi gozd, ko slišim iz daljave obupno kričanje. Krenil sem hitro na tisto stran. Kmalu sem spoznal, da kriči ženski glas, kmalu sem tudi razločeval posamezne besede, a naenkrat je bilo vse tiho. Pozuril sem svoje korake in prišel na mesto ravno v trenutku, ko je v senci izginila meniška halja. Na tleh je ležala ženska, mlada, zala ženska, očitno ciganka. Skočil sem k nji in videl, da je brez zavesti, potem pa sem planil za bežečim menihom. Kakor pes za zajcem sem tekkel za njim čez drn in strn in se mu končno res približal. Stoj! — sem zakričal. Menih pa se ni ustavil, nego je skočil še nekaj korakov daleč, potem pa se naglo obrnil in vstrelil name iz samokresa.

Zadel me je v nogo, tako da mu nisem mogel več dovolj naglo slediti. Vsled tega je ubežal. Strel se je čul na cesti, in na moje klicanje na pomoč so prihiteli ljudje z različnih strani, tisti ljudje, ki sedaj stoje pred samostanom in zahtevajo pravice. Pomagali so mi, da sem obvezal svojo rano, potem pa smo šli iskat ciganko. Ta je bila prišla zopet k zavesti. Povedala nam je, da je v gozdu čakala svojih ljudi, ko se ji je približal neznan menih in jo začel nadlegovati. Branila se mu je, a menih je naenkrat vrغل puško na stran, zgrabil dekleta in mu storil silo. Ciganka se je branila in kričala, a menih je bil močnejši; pograbil jo je za goltanec in ga tako tiščal, da je dekle naposled omedlelo.

Anton Magajna je umolknil. Nekaj trenutkov je vladala v dvorani tihota. Potem je rekel pripor Ahacij:

— Saj je mogoče, da je kak razbojnik oblekel meniško haljo, da bi bil varnejši, in da bi sum zvrčal na kartuzijance. Kje je ciganka?

— Odšla je s svojimi ljudmi in mi jim nismo branili. Cigani vedo, kaka nevarnost jim preti, čeprav se je njim zgodila krivica, in zato so bežali. Ali naj ciganka nastopi kot tožiteljica proti velevglednemu menihu? Da pa cigani ne pozabijo na maščevanje za to strašno hudodelstvo, na to se lahko zanese.

Pripor se je smehljaj. Ko je čul, da je ciganka pobegnila, da je izginila glavna in edina priča, se mu je odvalil kamen od srca.

— A kdo naj potem dokaže, da napadalec, ki je storil to isto grlo hudodelstvo, ni navaden tolovaj, nego res menih kartuzijskega reda. Je z rahlo ironijo vprašal pripor Ahacij in se naslonil na svoj sedež; kakor mož, ki je srečno dognal težko zadevo in si privoščil nekaj počitka.

Hipoma pa je planil spet pok ko je Anton Magajna slovesno odgovoril:

— Jaz, milostivi gospod pripor, vam pokažem tolovaja. Ko je name vstrelil, sem ga natančno videl in ga natančno spoznal.

— In kdo je? Pripor je bil ves prepaden in je komaj spravil te besede čez ustne.

Anton Magajna se je molče obrnil na tisto stran, kjer so stali menihi. Počasi je šel njegov plamečti pogled od obraza do obraza. Naenkrat se je pogled ustavil. Anton Magajna je s krepkimi koraki stopil bliže in pokazaviš s prstom na visokega meniha, z odločnim glasom zaklical:

— Tu je — pater Celestin je tolovaj.

Kakor ranjen tiger je planil pater Celestin proti Antonu Magajni in ko bi se ta ne bil umaknil nekaj korakov, bi ga bil menih-velikan še podrli na tla. Pripor Ahacij je bil ves prepadel skočil s svojega stola in se pognal med moža, ki sta si stala nasproti, kakor bi se hotela vsak trenutek spoprijeti.

— Lažeš, lažeš, je z ovjaskim

glasom kričal pater Celestin in obrnivi se k priporju in k menihom je težko hropeč in vdignivši prste desne roke dostavil: Prišegam pri Bogu, da ta krivoverec laže!

— Ja, jaz prišegam, da sem govoril resnico, je isto tako odločno zaklical Anton Magajna. V prvem trenutku je bil presenečen, da se upa menih svoje dejanje tajiti ali presečenjenje ga je kmalu minilo in zdaj je stal zopet ponosno in samozvestno sredi dvorane. Roke je uprl v bok in se skoro izzivajoče oziral po menihih ki so se kričaje gnetli okrog njega, mu grozili s pestmi in ga obšipali s psovskami.

— Mir in vsi na stran — je zaklical pripor in njega zapoved je imela toliko uspeha, da so menihi zopet stopili nekoliko v ozadje. Ali utihnili niso in zdaj tudi ni bilo več sledu njihovi prejšnji prijaznosti. Ko bi bil pripor mignil le z očmi zagnali bi se bili na Magajno in ga pobili.

Toda pripor niti mislil ni na tako nasilstvo, tem manj, ker je pred samostanom zbrana množica postala zopet nemirna. Že so bili ljudje v skrbeh za Magajno in njegova spremljevalca in so vsled tega začeli glasneje kričati in razbijati ob samostanska vrata. Notri v veliko dvorano se je slišalo to kričanje in razbijanje ob vrata, kakor tudi grožnje stražarjev, da ustrelje, če se ljudje ne umaknejo čez cesto. Pripor je z okna videl, kako močna je bila samostan oblegajoča množica, videl je pa tudi, da se je množica pridružila dama, ki je bila prijezdila po cesti z Vrhnik in zdaj grozeče dvigala svoj bič proti samostanu.

— Gospa Regin, je siknil pripor, ko je zagledal jahalko.

A zdaj ni bilo časa gledati množice. S temnim obrazom se je obrnil pripor k Magajni in k patru Cele-

stinu. Videlo se mu je na licu, da je celo v teh burnih trenutkih ohranil svojo preudarnost in da je vedel, kako si pomaga iz te velike stiske.

— Mir! Stopite vsi na stran, je zapovedal pripor s tako rezkim glasom, da so ga takoj vsi slušali. Potem je stopil sredi dvorane. Njegova razburjenost se je bila polegla že tako, da je imel samega sebe popolnoma v oblasti in je vedel, da ne izreče nobene napačne besede.

— Slišali ste, vsi, česa je Anton Magajna, svobodni kmet na Verdu, obdolžil patra Celestina in slišali ste tudi, kako odločno in ogorčeno odbija pater Celestin to obdolžitev. Glavne priče, ki bi edina mogla povedati resnico, pa ni tu. Trditev stoji torej proti trditvi. Vem, da je Anton Magajna pošten mož, in da namenoma ne dela patru Celestinu krivice, ravno tako vem, da je pater Celestin vnet in odkritosrčen služabnik božji in nezmožen, da bi govoril neresnico.

(Dalje prihodnjič.)

Nad 30 let
so je obnašal
Dr. RICHTERJEV
SVETOVNI, PRENOVLJENI
"SIDRO"
Pain Expeller
kot najboljši lek zoper
REUMATIZEM,
POKOSTNICO,
PODAGRO itd.
in razne reumatične
neprilike.
SAPO: 25ct. in 50ct. v vseh lekarnah
all pri
F. A. Richter & Co.
215 Pearl Street,
New York.

STE-LI BOLNI?

7 TAKEM SLUČAJU SE Z VSO ZAUPNOSTJO OBRNITE NA ZBOR SLAVNIH ZDRAVNIKOV-SPECIJALISTOV.

VSAK PROFESOR ZDRAVI POSAMEZNO BOLEZEN, V KTEREJ IMA NAJBOLJŠO IZKUŠNJO.

V naslednjih slučajih se vam zamore pomagati: revmatizem, srčno bolezen, nalezljive bolezni, kožne bolezni, krči, astma, krvotok, bolezni na vratu, pljučah, jetrah, ledvicah; dalje ženske bolezni, kakor: belotok, nepravilnost mesečnega čiščenja, težki glavobol; zastarele spolske in tajne bolezni; bodenje v bokih, bolezni v križu, lomenje v kosteh, otekline, razne rane, zlata žila, kašelj, krči v želodcu, trebušne bolezni itd.

Vsako omenjenih bolezni zamorete izlečiti, bodisi da je zastarela ali pa akutna.

Zbor zdravnikov ozdravi vas i v takem slučaju, ko že drugi zdravniki niso mogli več pomagati in so vašo bolezen kot neozdravljivo naznanili.

V vsakem slučaju bolezni boste dobili jamstvo, da boste ozdravljeni, ako se obrnete na zbor slavni zdravnikov-specijalistov pod imenom: **UNIVERSAL MEDICAL INSTITUTE V NEW YORKU.**

Ako ste na sto in sto milj oddaljeni od New Yorka, zamore se vam ravno tako pomagati, kakor če pridete osobno v ta zdravniški zavod, ako svojo bolezen natančno opišete. Tisoče je ljudi, ki so plačali veliko denarja zdravnikom, a niso bili ozdravljeni; vsi oni obračajo se potem na ta zavod, ker tukaj dobijo jamstvo, da bodo ozdravljeni. Kdor ne verjame, naj prečita naslednje, pred javnim notarjem pod prilogo potrjena spričevala:

Bolezen na želodcu.

Veslopostovani zdravnik: — Jaz nižje podpisan potrjujem, da sem bil na želodcu jako bolan; čutil sem bolečine po celem telesu in nisem imel več nade, da bi kdaj zopet ozdravel. Končno sem se obrnil na vaš Universal Medical Institute. Takoj v par dnevih po zaužitju vaših zdravil, čutil sem olajšanje in tekom nekaj tednov bil sem zopet zdrav. Nič mi več ne manjka, imam dober tek in zamorem delati, kakor poprej. To pismo pišem iz hvaležnosti, da dokažem, da ono, kar je vaš zavod za-me storil, ne da se z besedami opisati. Prosim, da moj dopis priobčite v vseh časnikih.

Ivan Buzanič, 433 W. 40th St., New York.

Astma in kašelj.

Cenjeni zdravnik: — Srčno se vam zahvaljujem za vašo, meni priposlano zdravila. Z veseljem vam naznanjam, da so me popolnoma ozdravila. Niti mislil nisem, da bodem v tako kratkem času zopet dobro počutil, ker moja bolezen na prsih je bila res zastarela in z slabim zdravljenjem od drugih zdravnikov jako zanemarjena. Največ sem trpel, ko je nastalo slabo vreme. Sedaj pa po par tedenskem uživanju vaših zdravil sem, hvala Bogu, zopet zdrav. Še enkrat se vam srčno zahvaljujem za vašo izdatno pomoč.

Anton Kravanj, Box 43, Madison, Pa.

Revmatizem.

Sploštovani zdravnik: — Z velikim zadovoljstvom naznanjam vam, da so mi zdravila vašega zavoda dobro pomagala. Bil sem bolan nad pol leta za revmatizmom, poskusil sem mnogo zdravnikov, potrošil obilo denarja v vse zastoj. Končno obrnil sem se na vaš zavod in po uporabi vaših zdravil, čutil sem prav dobro, ker revmatizem me je ostavil. Tisočkrat se vam zahvaljujem za hitro pomoč in ozdravljenje. Vsakemu rojaku priporočam vaš zavod, kjer se za malo novcev dobi veliko pomoč.

Andrej Boh, Box 159, East Helena, Mont.

Čemu toraj trpeti v nadalje, ko se vam tu daje dobra prilika ozdraviti se? Čemu metati denar po nepotrebnem drugim zdravnikom, ko vam bode ta zbor slavnihi učenjakov dal jamstvo, da vas ozdravi vsake bolezni? Ne odlašajte toraj in ne metajte proč težko zaslužen denar! Pomnite, da v tem zavodu so vsi zdravniki samo profesorji in specialisti, ki so znani med zdravniki v celi Ameriki kot velik učenjaki.

UNIVERSAL MEDICAL INSTITUTE

30 WEST 29th STREET (blizu Broadway), NEW YORK, N. Y.

Uradne ure za pacijente so: Vsak dan od 10.—12. ure predpoludnem.

in od 2.—6. ure popoldne. V torek in soboto zvečer od 7.—8. ure.

V nedeljo samo od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Slovenska kmetija.

To organizacijo kmetijskega dela, v kateri smo živeli mi Slovenci dolga stoletja, so razdrili meščani v slednjih stoletjih. Ti meščani so nastali iz kmetijskih rokodelcev ter se združevali, stvarali mesta. Začetkom so bili tudi isti podložni grajski in cerkveni gospodi, sedaj pa so se pa te vlade znebili; postali so bogati, dajali kralju denar in tudi nekaj vojakov in tako strli moč kmetijskih vladarjev—grajščakov. Kralji so hoteli dobiti davčno moč kmeta in vojaka, ki je gradil ali samostanu ali škofi plačeval davke te jima dajal vojake. V prejšnjih časih so kralji od teh kmetijskih vladarjev dobivali denarno pomoč in vojake. Kralji so torej vse storili, da so kmeta rešili tlake in desetine. Meščani so pa isto želeli, da dobijo sami vse koristi kmetije v svoje roke. Kmet vsega, kar pridelal ne poje. Meščani so hoteli sami imeti vse profite kmetije. Grajščaki, duhovniki pa istih niso radi dali iz rok. Dolgoletni boji se bijejo za te profite, poleg pa tudi za osvoboditev kmeta od tlake in desetine. Meščan mora imeti svobodnega kmeta okoli mesta. Zemlja kmeta tudi mora biti prosta, stvar trgovine in ne vezana kakor v tlaki. Trgovina to zahteva. Kmetije pod oblastjo grajščine ali samostana se niso smele zadolžiti. Skratka prosta lastnina je morala priti, ako je hotel meščan živeti dobro. Koncem 18. stoletja in sredi 19. stoletja — pri nas v Avstriji leta 1848, postanejo kmetje razven Rusije svobodni. Tlaka, desetina se odpravi. V celoti je kmet trpel v tej fevdalni osnovi gospodarstva. Gladovale je, in njegovi gospodarji so z njim postopali grše kakor z živino. Bil je manj vreden, kakor ista. Le včasih ni bilo dosti kmeta; kužne bolezni, lakote, vojne so ga strebile. Potem sta dva gospodarja tekala za jednim delavcem, tedaj je bilo dobro tudi kmetu.

Le Švica ni poznala nikdar te fevdalne osnove kmetijskega dela. Švicarji so bili od nekdanj svobodni kmetje, in so še danes najsvobodnejše ljudstvo, najboljši gospodarji. V Ameriki tudi niso trdno upeljali Evropejci te osnove. Španci so jo hoteli upeljati, pa prišli so svobodoljubni protestantski Angleži in zatrla se je vse, kar je dišalo po tlaki in navedeni srednjeveški katoliški obliki.

Po odpravi tlake ni imel veleposestnik več delavca *zastoj*. To, kar mu je on preje dajal za plačilo v fevdalni zvezi, je bilo malo. Desetina in druge dajatve — bilo jih povsod dosti — pri nas na Slovenskem 73 različnih — so dajale grajščaku in samostanskim ljudem precej premoženjskih moči. Teh po odpravi tistih ni bilo več. Glavno pa je bilo odpadke zastojnih delavnih moči. Grajski ljudje so dobili sicer lepe odkupnine od kmeta, dežel za njihove predprave. Le na Francozskem je velika revolucija koncem 18. stoletja privedla to osvoboditev od tlake in desetine brezplačno.

Po 100.000 gd. so dobili pri kakem večjem veleposestvu. Ali le redkokdaj so znali grajščaki uporabljati dobro te velike denarne moči. Na Nemškem po nekod, pri nas v Avstriji pa ne. Grajski ljudje so napravili te odveznine v velikih mestih, mestu da bi se ogledali po strokovnih naukih, kako sedaj obdelavati posestva, da vržejo dosti, ko ni več tlakarjev in njihov davkov. Zapravljali so v lenobi svoje premoženje.

Posebno slovenski veleposestniki so gospodarili slabo. Pri nas je bilo še to zlo.

V 16. — 17. stoletju smo bili Slovenci blizu 100 let luterani. Naše z narodom od časa naselitve Slovencev v Evropi žrastle plemenitake rodovine so bile še jake. Mej njimi najdemo dobre gospodarje, ki so bili pametni vladarji v zborih dežele, občine; dobri vojaki, vojskovodje v turških in drugih bojih. Ali dali so se premagati po panežtvu, jezuitih in po s temi združenimi in plačanimi vladarji — kralji, knezi — ali so pa zapustili naše dežele, ker se niso hoteli upogniti katolikom, pa

tudi niso hoteli zgrabiti za meč kakor madjarski kalvinisti. Ti so ostali doma in so še danes njih potomci dobri voditelji naroda.

Premoženje naših izseljencev sta vzela kat. duhovnik in papež, dosti tega premoženja je pa tudi šlo na Dunaj. Gradec tedanjim vladarjem. Zemljišča so podarili papež in naši vladarji tujim katoliškim drugod na kant prišli grajščakom; pridaniči so prišli v tem času v naše kraje, v naše gradove.

Drugod je plemenitaz, z velikim svojim premoženjem v času, ko so se mesta začela razvijati, pomagal meščanski trgovini, obrtu do hitrejši rasti; ti plemenitazi so tudi sami postali trgovci; takozvani patriciji so bili najbogatejši in merodajnejši ljudje v mestih. Meščanstvo je dobilo dosti plemenitakega premoženja tudi drugače v svoje roke; to po kmetiji pripravljeni premoženje služilo je drugod novemu — delu, bodi kmetiji s plačanim prostim delavcem, bodi industriji, fabriki, ki je začela in je veliko denarnih moči potrebovala. Naše slovensko premoženje je požrl po večjem katoliški pop, nekaj ga je pa šlo na Dunaj. In najboljše človeške moči so se izselile v nemške kraje izvan Avstrije. Šli so tudi vsi boljši meščani, ker se niso hoteli pokatolčiti.

V 17. stoletju se je našemu narodu grozno krvi puščalo. Dober človeški material in akumulacija premoženja se še le v več stoletjih pridobi. Ali reden razvoj uporablja premoženja in dobre človeške moči iz prejšnjih časov za bodoče razvoje. Dobre človeške moči pa obstoje za delo sedanjosti, bodočnosti v tem, da imamo podedovane dobre telesne in duševne moči v naših ljudeh. Narod, ki svoje najpametnejše in telesno najčvrstejše ljudi pošilja v tujino, ne bo dosti naprej in na boljše prišel. Revez bo ostajal, hlapec drugim. Naše dežele ležijo ob morju. Morje je od nekdanj ludstva okoli bogatilo, razvijalo k pameti, k dobremu življenju. Imeli smo Slovenci dosti rude, premoga. Fabrike bi bile lahko nastale okoli teh premogokopov, kakor drugod. Gospodarstvo je hodilo to pot drugod. Naše meščanstvo bi bilo lahko razvilo veliko novodobno fabriško in trgovsko gospodarstvo na naših in sploh jugoslovanskih tleh. Ako bi ne šlo premoženje prejšnjih časov in dober človeški material vragom zvižgat. Koliko naravnega bogastva je bilo pri nas in na Hrvatskem! —

Tedaj, v 17. stoletju se je pričelo razvijati državno uradništvo, kakor ga sedaj poznamo. Tedajni grajščaki so svoje sinove vrinili v te službe. Seveda se ni tak človek-uradnik brigal za svoje veleposestvo. Učil se ni kmetijskega doma, ne v učilnicah drugje. Prišel je kot penzionist-uradnik ali vojak domov in zapravljal je. On ni bil kakor prejšnji grajščak v tesni zvezi s kmetom in kmetijo vse žive dni. Dokler je šlo, je del kmeta in ko to več ni šlo, je del svoje veleposestvo. Oskrbniki so delali, goljufali, kakor so mogli in znali. Gospodarji so zapravljali, kar se je dalo. Marsikatera hosta, marsikatera polna klet, hlev na Slovenskem se je zakurbal, zapil, zaigral na Dunaju. Doma bi bili ti ljudje lahko mali vladarji, na Dunaju so se pa gnetli okoli cesarskega dvora v najzadnjih častnih službah.

Seveda se kmet, ki je grajščaka iz prejšnjih časov mrzel, ni mogel temu gospodu približati. Veleposestnik bi moral in bi lahko bil dober učitelj kmeta, sedaj v svobodi njegov dober tovariš, prijatelj, njegovo gospodarstvo dobra šola za druge kmete, ko je tlaka padla. Takó je pa po večjem na Slovenskem bil veleposestnik najslabši veščak — kmet in gospodar, njegovo posestvo pa je bilo rop raznim oskrbnikom in oderuhom. Naj omenjamo še to, da se je ta veleposestnik prav nagajivo tudi obračal proti domačimu jeziku, hotel je biti Lah, Nemec. Zaničeval je slov. kmeta.

Naše grajščine so ropali lastni gospodarji skozi stoletja, ali še so take, da pri razprodaji stotisoče denarja vržejo. Tudi veleposestva so kmetijska gospodarstva. Dobri, veliki kmetje so bili nekdanji grajšča-

ki in grajščaki po letu 1848 bi morali biti kmetje, šolani, umni kmetijski gospodarji.

Samostanski popje so bili prvi vrtnarji pri nas. Po večjem Lah, kakor stari Rimljani so bili jako dobri kmetje. Naše poljedelstvo ni bilo slabo opravljeno, dokler so bile še prejšnje grajske rodovine v deželah. To kaže, kako dobro so vedli ti prednamci izbirati zemljo. Vinogradi imajo najboljše lege in zemlje. Pohišstva so pametno postavljena. Ker pa naši poznejši veleposestniki niso razumeli svojega dela, ker so živeli v neumni misli, da je tisoč, par tisoč oralov zemlje neizcerpljivih, da jih ni mogoče zapraviti, se niso brigali za novejšo umnejše gospodarstvo drugih narodov, ki je tudi na kmetiji svoje šole odpiralo, ko je drugo novo gospodarstvo proste lastine, velikih mest in fabrik zahtevalo drugo obdelovanje zemlje in gospodarjenje.

Slovenci smo imeli vsaki dve uri grajščino in farovž. Ljudstvo je imelo malo zemlje v lasti in še to najslabše. Industrija, fabrike tujih dežel so se razvijale, pri nas pa nič. Ni bilo človeka za to, ne premoženjskih sil. Fabrike so potrebovale dosti rok. Kmet iz dežel, ki so bile prepregnene kakor naše in hrvaške z veleposestvi, je imel dosti otrok, a malo zemlje. Tudi kmet zraven slabega grajščaka ni bil kaj umnega gospodarja. Navadi se od svojega učitelja vsega slabega.

(Pride še.)

Danes nam je dopisal g. Josip Triner, izdelovalec grenkega zdravilnega vina stenski koledar. Koledar je jako fino, umetniško okrašen. Umetniške okraske je izdelal g. E. V. Nadherny v New Yorku. Kdor hoče imeti stenski koledar, naj pošlje g. Josip Trineru 10c. v znakmah — 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

? Yondorf Bros ?

kje se dobi najboljša, najtrpežnejša in najcenejša obleka? Kje? - Na 365-367 Blue Island Ave. na vogalu 14. ceste!

Naša zaloga jesenskih in zimskih oblek, površnikov in zimskih sukenj je dovršena.

Za predmete v naši zalogi jamčimo, da so toliko vredni, kolikor zahtevamo za nje. Ako predmet ali obleka ne odgovarja ceni, za katero smo jo prodali, tedaj vrnemo denar.

MOŽKE OBLEKE raznih vrst od \$6.00 do \$25.00
MOŽKE SUKNJE " " " \$5.00 " \$30.00

Popolna zaloga sraje, perila, klobukov in rokavic.

OBLEKE ZA DECKE IN OTROKE vseh mod, najboljšega kroja in najnižjih cen po \$1.95—\$2.50—\$3.50 in \$5.00

Obiščite nas in prepričajte se.

365--367 Blue Island Ave. na vogalu 14. ceste.

Obrnite se zaupno na nas

kadar hočete odpreti saloon ali se zmeniti za pivo.

Lahko govorite z nami v slovenskem jeziku, a naše izborna pivo je po evropsko kuhano, tako, da boste vselej delali dobro kupeljo.

Kadar nimate časa priti osebno do nas, pišite ali telefonirajte nam, na kar boste dobili hitri odgovor. Imamo pivo v sodčkih in izvrstno vlečano pivo (Lager-Beer) v steklenicah.

Tel. Canal 967 **ATLAS BREWING CO.** 21. & Blue Island Ave.

Nevralgia - -

V slučaju nevralgije so prizadeti občutljivi živci obraza in glave, povzročajo hudo bolelost, ki pogosto traja po več ur ali celo več dni. Ljudje podvrženi nevralgiji morajo trpeti hude muke. Z vsakim novim prehladom, če še tako neznatnim, da včasih še celo brez tega jih to trganja znova napade.

Malo je lekov, ki morejo v resnici premagati to bolelost in zato mora bolnik samo ponižno trpeti in prestajati muke.

Severovo olje sv. Gotharda je pa hiter pripomoček in gotovo zdravilo zoper nevralgijo. Vzemite jednega od Severovih praškov zoper glavobol in drgnite se dobro s Severovim oljem sv. Gotharda. Tudi namočite kos flanel s tem oljem ter si ga položite na razboljeno mesto.

W. F. Sever
Najstariši češko-slovenski lekarnar v Ameriki.

SEVEROVO OLJE SV. GOTHARDA

Varujte se takozvanih lekov zoper nevralgijo, ki so samo omamljivi in nevarni, in vsled katerih bolečina samo otrpne, nikakor pa ne ozdravi. Severovo Olje sv. Gotharda je čisto. Uleze se naravnost v meso, v sedež bolečine ter jo ozdravi. Izleči vsako grizenje in bodenje, spuščanje, praskanje, spahnenje udov, rane i dr. Cena 50 centov.

Najhujši kašelj se omehča in ozdravi z rabo

Severov balzam za pljuča.

Cena 25 in 50 centov.

Splošna oslabeledost.

Ta izraz označuje opešanos telesnih kot duševnih moči. Ista nastopi v starosti, a žal tudi pogosto v mladosti vsled nerednega življenja. Naj bo vzrok že ta ali oni

Severov balzam življenja

je najboljši lek v vseh takih slučajih. Povrne vam življensko moč in jakost. Cena 75 centov.

Hude bolečine v križu.

Prav nobena vzroka ni na svetu, akaj bi imel zdravi mož ali žena bolečine v križu, razun ako ima tako delo, da se mora vedno pripogibati. Ako imate trajne in hude bolečine v križu tedaj niso vaše ledvice v redu. Zato vzemite

Severov lek za jetra in ledvice.

in vse take bolečine bodo hitro izginalle. Cena 75 centov in \$1.25.

Bule in spuščaji prihajajo iz nečiste krvi. Zato stite svojo kri s

Severovim kričistilcem

in vse take kožne nerednosti bodo izginalle. Cena \$1.

Severova zdravila so na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

"Glas Svobode"[THE VOICE OF LIBERTY]
WEEKLYPublished by The Glas Svobode Co
683 Loomis St. Chicago, Ill.Entered at the P. M. Office at Chicago, Ill., as
Second Class Matter.

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

**"Glas Svobode" izide vsaki petek
in velja za AMERIKO:**

za celo leto\$1.50

za pol leta 75c

ZA EVROPO:

za celo letokron 10

za pol letakron 5

Prvi spodobomislalni list za slovenski

narod v Ameriki.

Naslov za dopise in pošiljavo je
slededi:**"Glas Svobode"**

683 LOOMIS ST. CHICAGO, ILL.

Dopisi.

Calumet, Mich.

26. decembra 1904.

Cenjeni sodrug urednik! Prosim pošiljate mi še prihodnje leto "Gl. Sv.", ker je edini slov. list v Ameriki, ki piše resnico.

Naj nasprotniki resnice in pravice še tako grmijo, da je greh, če kdo čita "Gl. Sv.", ki odprto odkriva vse gnjile rane današnje človeške družbe, jaz ga ne bom opustil, ker se greha ne bojim in ker vem, da ni greh, če se čita liste, ki oznanjujejo resnico.

Naše tercijalke, kaj rade čitajo "Gl. Sv." Izmaknejo ga skrivoma, ga prečitajo, potem pa trdijo, da je smrtni greh čitati "Gl. Sv." Ali ti tercijalci in tercijalke ne pomislijo, da je greh, ko meni ukradejo list, da ga skrivoma čitajo. Saj imajo več denarja, čemu si ga ne nadež?

Sedaj se mi je pripetilo večkrat, da nisem dobil pravočasno lista, ker mi ga je kdo drugi izmaknil. Odprto povem, ako dotičnega izsledim, ne bom čakal, da boče zavoljo njega — tatvine se le na drugem kaznovan, ampak izročil ga bom sodišču, če na tem svetu. Slovenska sodišča pa v tacih slučajih ne poznajo šale.

Ako kdo želi čitati list, naj se obrne do mene, radovoljno mu ga posodim. Nikakor pa nisem zadovoljen, da se mi list krade.

Vsem socialistom želim obilo uspeha v prihodnjem letu. Naj se naše vrste podvoje ali pa potrojajo!

Ivan Jaksha.

Moli in delaj!

Francozkej je boj proti klerikalizmu, marsikaj odkril izza kulisa, ki smrdi do neba.

Če odkritja so bila tako gorostasda je ljudstvo tudi v drugih dežah začelo poizvedovati, kaj se godi za samostanskim zidovjem.

Pri tej preiskavi se je pokazalo, da samostansko gospodarstvo ni le v Francoskem, temveč povsod, kjer leni ljudje ženskega in moškega žive v samostanih.

Belgiji, na Angleškem in v vsi drugi državi, ki so našli razmere v samostanih, so popolnoma podobne razmeram v Francoskem.

Če so naši sodruzi začeli tak pravem mestu. Zahtevali so, da se samostansko gospodarstvo raztegne na delokrog tudi na samostane, ki pečajo s kakim obrtom. Ta naših sodrugov je imel dober uspeh.

Belgiji že od nekdanj služijo satani za tvornice, kjer se otroke uje izkorišča, kakor v zasebni industriji. Posebno se izkorišča mlade otroke, ki morajo delati za to bisago — za lene redovnike in monahe, mesto, da bi obiskovali svoje samostanskega življenja.

Reynolds Newspaper piše, da je Francozkej je privedlo tudi k temu, da so pričeli preiskavati, kaj se godi za samostanskim zidovjem.

Reynolds Newspaper piše, da je Francozkej je privedlo tudi k temu, da so pričeli preiskavati, kaj se godi za samostanskim zidovjem.

Reynolds Newspaper piše, da je Francozkej je privedlo tudi k temu, da so pričeli preiskavati, kaj se godi za samostanskim zidovjem.

Reynolds Newspaper piše, da je Francozkej je privedlo tudi k temu, da so pričeli preiskavati, kaj se godi za samostanskim zidovjem.

tem jim pa zlijejo več škafov mrzle vode preko glave. Deklice so bile od nog do glave polne uši. Hrana je slaba in nezadostna. Od dolgotrajnega klečanja na trdih, mrzlih in kamenitih tleh so imele deklice lišaje in hraste na kolenih. Otroci so bili tako prestrašeni, da se niso upali odgovorjati na stavljen vprašanja.

Na Irskem je pa še hujše. Poleg beneških in belgijskih čipk so vprav znamenite irske čipke. Njih vrednost je skoro tako velika, da jih je treba odvagati z zlatom, ako se jih kupi. In te čipke izdelujejo pridne ročice malih otrok.

Farški vpliv na Irskem je tako velik, da se nihče ne upa ta lopovstva izza samostanskih zidov spraviti na svetlo, ker bi ga prvi gospodarsko uničili.

Poročevalec "Reynolds Newspaper" pravi: "Radoveden sem, ako bi bogate dame, nosile čipke, kojih težo morajo skoro odvagati z zlatom, ako bi vedele, koliko malih otrok mora delati za njih lišp. mesto da bi obiskovali šolo."

"Rod za rod," tako piše isti poročevalec, "se iznizgava in vničuje. Kako strašno je to izkoriščanje dokazuje to, da se nobena deklica ne bavi s klekanjem čipk, ki je zapustila samostan, ako se je te umetnosti naučila v samostanu."

Poročevalec, ki trdi, da je prepričan katolik, pravi, da bi se morali odstraniti vsi samostani, ki se bavijo s tvorniškim delom. On piše, ako hočejo imeti v samostanih tvornice, potem naj menihi in nune sami delajo, mesto da igrajo ulogo delodajalcev "Moli in delaj", ne pome ni, da se nedolžne otroke okrade za njih mladost ter se jih pusti delati za sebe.

Radovedni smo, kako je v tem oziru v ameriških samostanih, in pa v ljubljanskih sirotišnicah.

V Ljubljani pravijo, da imajo liberalnega župana in liberalni občinski zastop. Ali ne bi bilo tu umestno, da bi ta zastop enkrat pogledal za samostansko zidovje na Poljanah in Rakovniku? Ako bi to ljubljanski občinski zastop storil, vsi pošteni ljudje bi bili mestnim očetom hvaležni, da so v imenu humanitete očistili Agijeve hlev v Ljubljani.

Iz dnevnika bojnega poročevalca.**Pri ruski armadi v Mandžuriji.**

Tianšansi, 5. okt. 1904.

Drugi dan bitke pri Turmlingu (sreda 12. okt. 1904) je bil v jutru meglen in mrzel. Zgodaj — vse mlakuže so bile pokrite s tanko ledeno skorjo — smo hiteli jaz in dva tuja vojaška atašeja na okrogli hrib da bi poizvedela o izidu ponočnega napada.

Naši vojaški oddelki so precej napredovali. Že so pričeli zasediti strmo gorovje. Na malih gričih, so bili že naši vojaki v trdnih postojankah. Od treh strani se napada, na vrh hriba pa mečejo topovi smrtonosne kroglice. Dolgo časa opazuje mo dolge črte strelcev, ki so pripravljeni z naskokom pregnati sovražnika. Na obeh straneh, kakor tudi v proti dolini obrnjeni fronti vidimo ruske vojaške, ki se pripravljajo za zadnji naskok. Napredujejo le počasi ter iščejo zavetja po valovito gričavem svetu. Marsikaterikrat mine cela ura predno napredujejo le nekoliko korakov. Ali povsod opazamo hud boj, vse stremi le naprej.

Povsod — le na enem samem mestu ne. To je na severozahodni strani okroglega hriba, na nekem kupoli podobnem griču. Ta grič je gosto zaseden po ruskih strelcih, ki leže vrhu njega in na vseh straneh. Zakaj ne sledijo svojim tovarišem, ki so že precej naprej, zakaj se izpostavljajo sovražnikovim kroglicam na odprtem mestu, ki jih obsipajo kakor toča?

Še le čez nekaj časa opazimo, da so strelci na kupoli podobnem griču — sami mrtveci.

Ruski možnarji mečejo svoje bombe v najgostejši dež šrapnelov. Zemlja prši na vse strani, kjer leže baje sovražni strelci v jarkih. Nekaj granata zapali travo in grmovje. Ogenj se je kmalu razširil na vse strani, okolu vrha se je pa nabiral gost dim. Zopet je prifrčala granata, potem druga, tretja, ogenj je hitro širil na vse strani; dozdeva se, da hrib gori. Morilna bitka

je vroča. Pokanju poljskih topov odgovarja grmeči glas možnarjev. Kroglice razne velikosti, dajoč razne glasove svigajo po zraku. Vmes se pa čujejo salve iz pušk.

Solnce je že precej visoko, a boj še ni odločen. Sovražnik se noče umakniti, dasi ruski pešci in topničarji vporablajo svoje skrajne sile.

Ko sem šel popoldne mimo tempelja, vidim na stotine ranjencev okolu njega.

Ustopim.

Kakšen grozen prizor povsod. Od vseh strani udarja na uho ječanje. Povsod stoki, prošnje, tožbe. Na dvoru je vse polno nosilnic, na katerih leže ranjenci. Na stopnicah, po katerih se gre k maliku, je vse polno ranjencev. Eni imajo obvezane glave, drugi zopet roke. Notri so tri operacijske mize, okoli katerih stojé zdravniki v dolgih belih haljah z zavihanimi rokavi, ki režejo, šivajo in obvezujejo. V notranjih prostorih ležijo težki ranjenci, mej njimi je tudi nekaj Japoncev; jeden ima hudo razmesarjen obraz, drugi je zopet ustreljen v prsa. Neki vojak, ki ni mogel več prenašati hudih bolečin, si je raztrgal obvezo raz sebe in z divjim pogledom motri grozno rano. Tu se čujejo zadnji glasovi umirajočega, tam je že nekdo izdihnil, na njegovo mesto v starem svetišču pride kmalu drugi.

Povsod leže kosci krvavega bomba in obvez, razrezani čevlji in obleka. Puške in telečnjaki ranjencev leže na kupu ob zidu. Neki star, bradast rezervist je naslonjen na ta okrvavljen kup, kakor da bi ga hotel stražiti. Z levo roko drži ranjeno desnico; gleda jo in se pogovarja z njo kakor z malim otrokom, katerega hoče zazibati v spanje.

Pri neki operacijski mizi hoče zdravnik odstraniti prvo obvezilo z ranjene noge. Vojak ga gleda zvedavo. Ko prične zdravnik brisati kri, se zgrudi vojak nezavesten vznak. In od sedaj naprej se čuje tekot operacije: "Zakaj rabite mrzlo vodo, zakaj me zmirate z mrzlo vodo?"

Pri neki drugi mizi hoče zdravnik potegniti necemu mlademu vojaku kroglico iz rane. Kroglica mu je prodrla prsi ter je obtičala v hrbtu. Pri vsaki zarezi vpraša vojak: "Ali ste gotovi g. zdravnik?" In na odgovor zdravnika: "Takoj moj prijatelj, takoj!" mrmra vbogi ranjenec mej zobmi: "Kroglico g. zdravnik! Kroglico! Dajte mi kroglico!" Dobi jo — podolgovat košček kovine, ki je še ves krvav.

Mračni se. Ali zdravniki delajo neprestano. Vedno večje je število ranjencev. Solnce je utočilo za gorami in zdravniki delajo pri svečah. Povsod, kamor je mogoče pritrditi kak svetilnik, se prižge svečo. Veter se igra z malimi plamenčki, ki obsevajo zdravnike v dolzih belih haljah pri človekoljubnem delu, mučne obraze ranjencev in blede mrtvece na nosilnicah.

Vrnem se k štabu. V malih prostorih je vse polno častnikov. Pogovor je tih in podoben šenetanju. az komaj poznam svoje ruske prijatelje — bili so navadno tako veseli.

Od vseh strani prihajajo slabe vesti. Zalostnega obraza pripoveduje neki general, da je v necem njegovih polkov padlo danes okoli 800 mož in 19 častnikov.

Kljub temu se bode jutri ponovil napad. Mi gremo spat oblečeni, vedno pripravljeni za odhod.

Kaprice kritikašev.

Koliko pomena ima kritika o literarnih produktih v Ameriki posebno mej Slovenci, je vsakomur znano, kdor se je za take stvari zanimal. Kritiziralo se ni nikdar stvarno, kritika se ni napisala z namenom, da se osvetli stvar z druge strani, v drugi luči. Mislim, da ni potrebno to še posebej povdarjati.

Pisati kritike ima vsak človek pravico. To je resnica. Ali, jaz menim naj pišejo kritike nepristranski ljudje, ker oni ne kritizirajo iz sebičnosti, zavoljo konkurence, ampak stvarno. Pri taki kritiki se kritičarju ni potreba posluževati tistih "kapric", ki so v navadi pri trgovskih konkurentih. Vemo, da živimo v čudnih, neverjetnih časih, da

bi človek, rad povedal več, kakor zna ali vé. No, če se človeku kaj pove, itak ne verjame. In to je menda popolnoma v soglasju z ozirom na to, da se hoče ljudem natvezati mnogo iz fanatičnih ali pa sebičnih ozirov. Tako je! Izenadenjenje nad novimi pojavi, ob enem se pa tam vedno rodi strah, kjer se gre za denar — odtod "kaprice" in "kritike". Pa naj še kdo reče, da niso naši "blagorodni" gospodje vedno na strani naroda — pardon! — žepov.

Toda, kdo bo radoveden slišati, kaj se je zgodilo zopet v Izraelu? V založbi V. J. Kubelka v New Yorku je izšel slov. angl. žepni rečnik, mala žepna knjižica, ki je namenjena rojakom, ki niso preveč let trgali svojih hlač po šolskih klopih, v pouk za izgovarjanje angleških besedij. Nesrečni slučaj je pa hotel imeti svoj "špas". Glejte, kaj se je zgodilo. G. Sakser ima v svoji zalogi tudi knjižico na prodaj, ki je jako podobna g. Kubelkovemu rečniku, ki je tudi namenjena takim ljudem, ki niso imeli časa radi današnjega družabnega sistema učiti se slovnice v šoli.

Sedaj je nastala panika v Izraelu, posebno pa pri Sakserjevih, kjer kar mrgoli "najboljših" slov. amer. literatov. Tu so sedaj v glasilo slov. amer. "intelligence" obsodili, opljuvati, končno slovesno prokleli izdajo žepnega rečnika. In če bi živeli v srednjem veku, bi izdajateljja te knjižice obsodili najbrže na gromado, da bi tam naredil pokoro za svoj velikanski greh — umeševal se je namreč literatom v "kšeft", ki so priljubljeni pri slov. amer. "intelligence".

Ne poznam g. Kubelka, ne g. Pavlina, čigar knjižico ima g. Sakser v zalogi. Ali v primeri drug z drugim, je vsaka stvarna kritika nemo goča z ozirom na marsikaj.

Pri Sakserjevih so v svoji zmedenosti napravili lansko leto marsikaj blamaže, radi tega je težko kaj reči — posebno, če so ljudje "zajubljeni". — — — P—č.

V Podporo

stavkujočim klesarjem in kamnosekom v Nabrežini, Primorsko:

Nabiralna pola sodr. Medena: Berta Zupan 50c; Na Silv. večer tombola pri sodr. Pečetu \$1.60. Sodr. Meden prodal prazno steklenico na dražbi \$1.40. Alojzij Juvan 50c; Karol Goetz von Eisenblut 25c. Miha Skočir 50c. Karol Baron von Edelstein 10c. F. Izak Gugenheimer 100nič 10c. Anton von Velben 10c. Na dražbi prodana slamnata bilka v gostilni Fran Mladica 52c. Ivan Kumar zopet 30c. Ivan Duller 25c. Člani društva sv. Stefana št. 1. K. S. K. J. \$5. Pavel Križman 25c. Kdo boljši keglja 10c. Mirko Cvetič 25c. Na dražbi prodana steklenica pive v gostilni Moharja Mladica 50c. Na kegljišču 20c. Stefan Jakovina 50c. Karol Medosh 25c. Jos. Lakner 25c. Anton Muc 25c. Frank Medosh \$1. John Verderber 25c. Leonard Puh \$2. Marija Puh \$1. Jurij Laich \$1. Mimi Majer 50c. Ivanka Doles 30c. Ivan Doles \$1. Ivanka Tisil 25c. Fani Leskovec 25c. Frank Petrič 50c. Socialistični klub v Chicagi \$5.00.

V sredo smo odposlali zopet \$27.07 zadrugi klesarjev, kamnosekov in lepoticarjev v Nabrežino.

Društvene vesti.

Društvo "Slavija" št. 1. S. N. P. J. v Chicagu, Ill., ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu v Naročni dvorani na 587 S. Centre Ave.
John Duller, tajnik,
12 W. 25th St., Chicago, Ill.

Društvo "Bratstvo" št. 4 S. N. P. J. v Steel, O. ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu v prostorih brata Karola Dernač v Steel, O.

Društvo "Naprej" št. 5 S. N. P. J. v Clevelandu ima svoje redne mesečne seje vsak četrti večer v mesecu v društvenih prostorih na 1778 St. Clair Str., Cleveland, O.

Društvo "Bratstvo" št. 6 S. N. P. J. v Morgan, Pa., ima svoje redne mesečne seje vsako četrto nedeljo v mesecu v prostorih brata Frank Miklavčiča na Sygen. V mnogoštevilnem pristopu k omenjenemu društvu vabi Odhor.

Društvo "Sloga" št. 14 "S. N. P. J." ima vsako prvo nedeljo v mesecu svoje mesečne seje v Jerebovi dvorani, na 10 ulici. Waukegan, Ill.

Društvo "Sloga" št. 16. "S. N. P. J." v Milwaukee, Wis., ima svoje mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu. Društveni odborniki so: Josip Vovk, predsednik; Ivan Janša, podpredsednik; Karol Hofbauer, blagajnik in Fran Budna, tajnik.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državah, onim v Chicagi in drugim po okolici naznanjam, da točim v svojem novourejenim "saloonu" vedno sveže najfinejše pijače—"atlas beer" in vsakovrstna vina. Vsake smodke na razpolago. Vsaemu v zabavo služi dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena.

Za obilen obisk se vljudno priporoča:

MOHOR MLADIC
617 S. Center Ave. blizu 19
ulice CHICAGO, ILL.

POZOR!**Puebličani!**

Zima je tu! V zimskem času se človek rad pokrepi z dobro pijačo, in zabava v veseli družbi.

Dobra pijača dela dobro voljo in veselje kar pomeni za delavca mnogo ki je redkokdaj prost.

Vsled tega naj rojaki obiskujejo take kraje, kjer se to dobi. Pri meni ne manjka niti ene stvari, s katero bi ne mogel v tem oziru postreči vsakemu.

Pridite in prepričali se bodele sami:

Z odličnim spoštovanjem
Nick Starašinih
604 S. Santa Fe Saloon,
GROVE, PUEBLO.

F. J. SKALA & CO.

320—322 W. 18. ulica
ČESKO-SLOVANSKA BANKA.
Pošiljanje denarja, izmenjevanje tujih denarjev, izterjatev denarja in vrednostnih stvari po celém svetu, sosebno v Avstro-Ogrski in Zdr. državah.

Ustavljanje plačilnih in drugih pravnih listin. Dedščine.

Zastopniki družb: bremške, hamburske, antverpske, rotterdamske in francoske prekomorsko—vožne črte. V New Yorku in ostalih evropskih pristaniščih sprejmo potnike naši zastopniki. V slučajih zadržaka oziroma zaprek potnikov, obrnite se na nas.

NAROČAJ SVOJE OBLEKE PRI**Charles Tyl-u**

priljubljenemu unijiskemu krojaču 772 So. Halsted na vogalu W. 19th Place ki čisti in popravlja tudi ženske in moške obleke. Gospod Tyl je Slovan ter dobro znan mej Slovenci vsled svojega ličnega in trepežnega dela ter nizkih cen.

500 mož potrebuje za Rainerjevo pivo in Bourbon Wiskey piti, fine smodke kaditi in se veseliti.

Razpošilja staro belo in staro črno vino po 50 centov, ter star grape brandy po \$2.75 galon.

ANTON KRIZE,
OAT HILL, NAPA CO. CAL.

Poskusite

najboljše unijske
A—B, X—Lent in
Criterion smodke
katere izdeluje

H. F. Aring
916 Payne Ave. Cleveland, O.

Postrežba točna. Cene nizke.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

s sedežem v Chicago, Illinois.

Predsednik: JOHN STONICH, 559 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
Podpredsednik: MIHAEL STRUKELJ, 519 Power Str., Johnstown Pa.
I. tajnik: MARTIN KONDA, 48 Loomis St., Chicago, Ill.
Pom. tajnik: FRANK PETRIČ, 683 Loomis Str., Chicago, Ill.
Blagajnik: FRANK KLOBUČAR, 9617 Ewing Ave., South. Chicago, Ill.

Nadzor-
niki: DAN. BADOVINAC, P. O. Box 193 La Salle, Ill.
JOHN VERŠČAJ, 674 W. 21st Pl., Chicago, Ill.
ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.

Porotni
odbor: JOS. DULLER, 7 Walker Str., Jamesville, Wis.
MARTIN POTOKAR, 564 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
MOHOK MLADIČ, 617 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Bolniški
odbor: JOHN VERŠČAJ, 674 W. 21st Pl., Chicago, Ill.
JOS. DULLER, 7 Walker Str., Jamesville, Wis.
ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.

Odbor S. N. P. J. ima vsaki tretji četrtek svojo redno mesečno sejo. Opozarja se vse članke, ki imajo vprašanja doodbora, da pravočasno doposljejo svoje dopise prvemu tajniku.

VSE DOPISE naj blagovole društveni zastopniki pošiljati na I. tajnika Martin Konda; **denarne posiljitve** pa blagajniku Frank Klobučarju.

Vstop.

Novo društvo "Sloga" št. 16 v Milwaukee, Wis.: Sprejeto v "S. N. P. J." 4. Jan. 1905. Imena udov.: Frank Ambroz št. 519; Frank Budna št. 520; Ivan Janša št. 521; Karel Hofbauer št. 522; Frank Hren št. 523; Frank Krolnik št. 524; Ivan Močnik št. 525; Josip Vouk št. 526; Peter Wudler št. 527. Društvo šteje 9 udov.

Društvo "Adrija" št. 3 v Johnstown, Pa.: Anton Tomec št. 549. Društvo šteje 47 udov.

Društvo "Bratstvo" št. 4 v Steel, O.: Ivan Pivk št. 550. Društvo šteje 34 udov.

Društvo "Bratoljub" št. 7 v Claridge, Pa.: Jakob Jeraš št. 546; Ivan Hervol št. 547; Frank Hervol št. 548. Društvo šteje 45 udov.

Društvo "Trdnjava" št. 10 v Rock Springs, Wyo.: Frank Golob št. 528; Lovrenc Jenko št. 529; Anton Perh št. 530; David Knezovič št. 531; Jurij Tomičič št. 532; Stefan Čulat št. 533; Jurij Knezovič št. 534; Ivan Knezovič št. 535; Josip Tomičič št. 536; Peter Skorup št. 537; Ivan Jereb št. 538; Luka Tomičič št. 539; Milan Tomičič št. 540; Stefan Jereb št. 541; Frank Pavlič št. 542; Anton Tomičič št. 543; Ivan Tomičič št. 544; Ivan Oblak št. 545. Društvo šteje 53 udov.

Izključenje.

Društvo "Sloga" št. 14 v Waukegan, Ill.: Ivan Zunič št. 470. Društvo šteje 17 udov.

MARTIN V. KONDA, I. r. tajnik.

Oslovski glas ne sega do nebes.

Neko duševno revče v Chicagi, ki je v šoli napravilo vsled svoje inteligence bankrot, ki pa tudi v ponarejanju čekov ni doseglo najvišjega rekorda, je sestavilo list, katerega je prepisala roka, koji se pozna, da je umazana od dr. Šusteršičeve žilindre, da je slabo izurjena v prepisavanju duševnih odpadkov, ki se navadno rodé le v taci glavicah, v katerih spi ogromni talent za ponarejanje čekov in družih enakih sleparstev. Oba junaka se nista podpisala, ker pogumu in odkritosrčnosti se te vrste ljudje izogibljejo, kakor tat policaju.

Pt.ča se pozna po perju in petju, te dva strahopetna in duševna pritlikavca se pa poznata po sestavi lista in pisavi.

Seve "duhovito" pisani originalni članki teh dveh časnikarjev izhajajo le v hotentotskih in culukafriških dnevnikih. Kolikor je pa nam znano, ni Slovencev v Ameriki, ki bi razumeli jezike južnoafriških črnih rodov. Kaj nam torej storiti, da seznanimo bralce "Gl. Sv." z "duševnimi" proizvodi ponarejevalca čekov in njegovega trobentača? Ne kaže nam družega, kakor priobčiti njiju list, ki se glasi doslovno:

Mr. F. Konda

Chicago, 3. januarja 1905

Ako je časnikarstvo merilo inteligence stranke, katero zastopa, potem je socijalistična stranka v Chicagu duševno bankrot. To je očitno iz Vaše zadnje številke. Od početka slov. časnikarskega slovstva, tako malovreden časnik ni bil za novo leto izdan. Niti najmanjše originalnosti, še duševni proletarec staro prežvekuje. Vse škarje in še to slabo rabljene. Kaj ne pridejo nobene ameriške novine Vam v roke, da bi se kaj naučili. Kjer ni podlage, tam se ne more nič zidati in tudi naučiti. Ničla ne more dati nič iz sebe.

že v žuženberg bolj cajtenge bi znal, drukat tudendrug pa fant."

Obe duševni propalci se jezite, ker jim nismo voščili v daljšem članku "veselo novo leto", ker nismo premlevali starih, obrabljenih fraz. Seve, ljudje, ki ponarejajo čeke ter žive sploh od sleparije, se sanji prištevajo k buržoaziji, ker je v nje vrstah polno sleparjev in lo-

povov, ki tudi zavzemajo prva mesta, katere se navadno časti, katerim se klanja vse. Ako se buržoazija priklanja svojim novodobnim roparjem, čemu ne bi delali slovenski proletarci priklone takim ljudem, ki govore njih jezik in ki se v tem približujejo novodobnim višjim tolovajem, da so tudi njih možgani razviti za razne lopovščine. Torej gospoda poročevalca hotentotskih in culukafriških časnikov sta zadela s svojim listom v črno. To priznamo.

Mi se kesamo in ju prosimo odpuščenja, ker njiju ožlindrani možgani ne morejo zapopasti, da proletarec proletarcu ne vošči "novega leta" in ker se tolažimo s tem, da oslovski glas ne sega do nebes.

Mi tudi priznamo, da bi morali napram gospodom, kojim so prihranili prostorček v novi justični palači in prisilni delavnici v Ljubljani, da dokončajo svoje pričete študije, kedar se vrnejo v staro domovino, nastopiti povsem drugače. Ali naša navada ni, da bi vlačili imena v javnost, ako nas dotični sami ne prosijo, naj objavimo imena taci študiranih ptičkov, koje pričakuje v Ljubljani "dopelctefra" z fotografskim aparatom, da takoj po prihodu iz Amerike izroči njih slike v "Verbrecher-Album".

Mi le literarne proizvode taci nadobudnih Slovencev v Ameriki obešamo nekoliko nižje, da jih lahko vsakdo čita. Nikakor pa nečemo priti z njimi v dotiko, ker se bojimo, da ne bi se umazali.

Uredništvo.

Vsem tajnikom lokalnih društev spadajoča v S. N. P. J. na znanje.

Po sklepu centralnega odbora S. N. P. J. se razglašajo vse dosedanje zdravniške certifikate ("vsprejemnice") za neveljavne v poslovanju.

Vsak tajnik naj se poslužuje toraj novih, kakor hitro jih prejme. Pozor toraj na točnost, ker se na stare potem ne bode oziralo.

Pazi naj se tudi na prostore listin "mesečnih poročil", to so asesmentne pošiljalne pole. Često se piše v predal pod rubriko "Knjižna štev. tek. številke lokalnih članov". To je popolnoma napačno, kajti isti prostor je rezerviran za uradno certifikatno štev.

Osrednji odbor S. N. P. J.

Pobirati naročnino za "Glas Svobode" so pooblašteni:

D. Badovinatz, La Salle, Ill.
Paul Shaltz, Calumet, Mich.
Frank Veyar, Lorain, Ohio.
Jacob Hočevan, Cleveland, O.
F. M. Shlander, Pittsburg, Pa.
Jos. Matko, Claridge, Pa.
Nick Starasinič, Pueblo, Colo.
Frank Bizjak, Leadville, Colo.
Jakob Tisol, So. Chicago.
Frank Budna, Milwaukee, Wis.
Jos. Mihelič, Waukegan, Ill.
Jos. Faletič, Indianapolis, Ind.
John Erbus, San Francisco.
Anton Križe, Oat Hill, Calif.
Frank Levec, Yale, Kans.
Ignac Zlemberger, Steel, O. in okolico.

PRODAJALCI KOLEDARJA:

D. Badovinac, La Salle, Ill.
J. Tisol, 9049 Greenbay Ave., South Chicago, Ill.
Jos. Mihelič, 617 Market Str. Waukegan, Ill.
Frank Budna, 163 Reed Str., Milwaukee, Wis.
Frank Spendall, Bridgeport, O.
Ignac Zlemberger, Glencoe, O.
Frank Dermota, Federal, Pa.
Jos. Matko, Claridge, Pa.
Felician Volčko, 525 Pa. Ave., Johnstown, Pa.
Josip Zalar Forest City, Pa.
Marešič Frank 13 Clifton Str. Cleveland, Ohio.
Frank Veyar, Lorain, Ohio.
Paul Shaltz 211—7 St. Calumet.
John Gouze, Ely, Minn.
M. Sodja, Crested Butte, Colo.
Max Malich 183 N. Pa. Ave., Denver, Colo.
Nick Starasinič, 604 S. Santa Fe, Pueblo, Colo.
Frank Bizjak Leadville, Colo.
Filiph Zadnik, Aspen, Colo.

F. M. Shlander, 5102 Buttler

Str. Pittsburg, Pa.

Mike Jakše, Roslyn, Wash.

Jos. Kožuh, Ravensdale, Wash.
John Erbus, 498 Bryant St. San Francisco, Calif.

Josip Bayuk, Oat Hill, Calif.
G. Rozman, Trail B. C. Canada.
Jos. Falletich, 725 Warman Str.

Indianapolis, Ind.

Anton Starič, 223 N. 8th Str. Sheboygan, Wis.

Frank Levec, Yale, Kans.
Anton Golobar Ladysmith, B. C.
John Thome, Leckrone, Pa.

Math Petschnik, Taylor, Wash.
Peter Mrak, Hackett, Pa.
Jos. Turk, Chisholm, Minn.

Mike Kraker, Anaconda, Mont.

Rojaki, v Crested Butte, Colo. pozor!

Vse rojake v Crested Butte in okolici opozarjamo, da lahko izroče naročnino za "Glas Svobode" za leto 1905 g. Marku Sodja-tu, ki prodaja tudi naš Koledar.

Upravištvo "Glas Svobode".

Somišljeniki naročujte in pripočujte svoje časopise.

Nazdar rojaki!

Slovenec in drugim bratom Slovanom priporočam svoj lepo urejeni "SALOON".

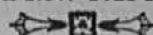
Točim vedno sveže pivo in pristne druge pijače. Raznovrstne fine smodke na razpolago.

Potniki dobe pri meni čedna prenočišča in dobro postrežbo.

Za obilen poset se priporoča

MARTIN POTOKAR,

564 S. Centre Ave. Chicago, Ill.
Telefon štev. 1721 Morgan.

Rojaki, ne pozabite starega prostora, John Koščička.

MATIJA ERKLAVEC,

433 W. 17th St. CHICAGO, ILL.

edini slov. krojač v Chicagi, se priporoča rojakom v izdelovanje nove in popravljanje stare obleke, katere bo izgledala kakor nova. Vse po zmerno nizkih cenah.

VABILO

NA ŠESTI VELIKI MAŠKARADNI PLES

katerega priredi društvo

Slovenija št. 44 Č.S.B.P.J.

V soboto dne 4. februarja 1905

V NARODNI DVORANI.

587 So. Centre Ave., na vogalu 18. ulice.

Začetek točno ob 7:30 uri zvečer. Vstopnina 25c. za osebo
14 daril v vrednosti \$150.00 se K mnogobrojni udeležbi
bode razdelilo med najlepše vabi najljubneje
maske. ODBOR.

Pazite na naše
rumeme cenilne
listke na blagu,
katere smo
izdali z dnem 1.
januvarja 1905

Vse blago bode zaznamo-
vano z rumenimi listki.

Dr. Kolacek & Co.
559, 561, 563 and 565 BLUE ISLAND AVE.

Frank Stonich, prodajalec. Vprašajte po štev. 22

Vesti iz jugoslovanskih pokrajin.

— Nekaj nečuvenga se je zgodilo dne 5. dec. m. l. Zjutraj krogi polu enajste pridejo v pisarno "Občnega konsumnega društva" v Idriji dva orožnika z nasajenimi bajoneti in g. Paa. V orožnikih je spoznal urednik soc. lista Naprej, četovodja Jerela in njegovega tovariša. Četovodja spusti nad turednika: "Vimenu postavte, zakaj ste me dali v 'Naprej!' Urednik ga je pogledal začuden, češ, kapa kosmata, kaj pa ima 'Naprej!' opraviti z imenom postavte, in je vprašal: Gospod četovodja, vprašam vas, v kakšnem naročilu pa prihajate sem z nasajenimi bajoneti? Dobil je odgovor: "V mojem lastnem naročilu." Urednik si je nato položil prst na čelo ter se izkušal domisliti, ali je kakšna postava taka, da bi dovoljevala g. četovodji Jerelu pravico hoditi brez uradnega naročila z nasajenim bajonetom in vznemirjati mirne ljudi. Kapa kosmata, mislil je urednik — to je pa res vse novo. Kar zadoni ostri glas g. četovodje Jerela: "V imenu postavte, opravite se, zakaj ste me dali v 'Naprej!'?" Hm... Hm... Urednik se je probudil iz misli ter vzdignil svojo glavo, popravil očala, da bi se prepričal, ali je resnica ali sanje. Ko pa je videl, da je le vse britka resnica, je pa dal g. četovodji tak odgovor, kakršen mu je šel. Po manjših kontroverzah pa sta orožnika z g. Paa odšla ter pustila urednika premišljevat... Urednik je nato premišljeval in premišljeval. Posledica tega je pa bila, da je naznanil c. kr. okrajnemu glavarstvu v Logatcu celo zadevo in vprašal to politično oblast, kaj misli ukreniti, da se take stvari ne bodo več dogajale. Dne 16. m. m. pa se je moral že zagovarjati pred c. kr. sodiščem radi — prestopka zoper javne naredbe in uprave!! — Res, lepe so razmere v blaženi Avstriji! Vsak uniformiran birič se že smatra za nekako veličanstvo. Komentara pač tu ni treba.

— Klerikalna lakomnost. Knjižgoveška obrt v Ljubljani je dobro zastopana, samo to je zlodej, da ni toliko dela, kolikor bi knjigoveznice zmogle. Vzlic temu se je zdaj knjigovezom zopet odjedel velik del zaslužka. "Katoliška tiskarna" ima že sedaj sijajne dohodke. Klerikalci so namreč tako moški in značajni, da naročajo svoje potrebščine samo v klerikalnih zavodih. Toda klerikalec nima nikdar dosti in duhovnik okrog "Katoliške tiskarne" so tako lakomni, da bi najraje vse sami požrli. Vzlic ogromnim dobičkom, ki jih ima "Kat. tiskarna" in od katerih ni še nikdar dala nobenega vinarja za kak dohodlen in človekoljuben namen, je ta tiskarna zdaj napravila oziroma znatno razširila svojo knjigovoznico in seveda odzrla knjigovezom ves zaslužek, ki so ga doslej imeli pri ti tiskarni. Farji se svojim lastnim somišljenikom ne prizanašajo, kajti za napravo duhovniške knjigovoznice so največ škodovali klerikalci, ki se je vedno pehal za klerikalno stranko, ki je za to stranko trpel in bil za to stranko celo zaprt. Zda pa so mu to plačali s tem, da so mu odzrli kruh. Taka je klerikalna obzen do obrtnikov v praksi. Ko bila "Kat. tiskarna" v slabih razmerah in bi se morala boriti za obstoj, bi nič ne rekli, ali ta tiskarna imela lani 82.000 kron čistega dohodka, godi se ji bolje kot vsem drugim tiskarnam skupaj in je torej nole lakomnost in požrešnost rok, da je ustanovila svojo knjigovoznico. — Farška bisaga nima.

— Katehet Smrekar se za izveličanje duš prav malo briga, bolj pa za popolnitev svojega mošnjčka. Vedno ima kake kupčije. Brez farčarja denarja je že kupoval premogokope, posestva in graščine. Končno je imel enkrat vendar srečo. Kupil je na Štajerskem graščino in jo izborno prodal. Duhovni gospod je pri ti barantiji zaslužil mnogo tisočakov, ali vzlic temu, da je imel krasen čist dobiček in vse žepne polne bankovcev, ni hotel plačati provizije tistemu revežu, ki je pri omenjeni kupčiji posredoval. dne nastopil pot tožbe in je zmagal. —

gal. Čeprav bo moral duhovni gospod plačati nekaj tisočakov, ostalo mu jih bo še vedno dovolj. Navedli smo ta slučaj, ker kaže, kako se duhovni gospodje izvešči, svojemu poklicu. Namesto da bi živeli altarju, pa se posvečajo barantiji. — Krist z bčem v roci kje si, da bi pognal te barantače iz temelja gospodovega?

— Razburjene tercijalke. Pismo, katerega je pisal škof Anton Bonaventura dr. Tavčarju, je med tercialkami v mestu in na deželi povzročilo mnogo nevolje. Kako mislijo in govore o tem škofovem pismu, priča naslednje poročilo iz škofjeloške okolice: "Prišel sem v gostilno in slišal, kako so ljudje menili o škofovem pismu na dr. Tavčarja. Kar iz sebe so bili, tako jih je jezilo. Tako, se je repenčil neki stari kmet, škof moli za dr. Tavčarja? Kakšna pravica pa je to? Naj raje za nas moli. A takoj se je oglasila stara tercialka: Seveda, za nas nima škof časa moliti, za dr. Tavčarja moli. Me hodimo v cerkev, na božja pota in k procesijam. Ali ste že kdaj videli dr. Tavčarja pri kaki procesiji ali na Sv. Višarjih ali na Brezju? Brezverec je, ki duhovnike preganja in vero v nič deva, škof pa še moli zanj, namesto da bi za nas molil. Ja, ja, je dejal neki celmošter, čudno je postalo na svetu. En škofov očenaš pomaga več kot dvanajst fajmoštrovih maš. Dr. Tavčar se lahko norca dela iz duhovnikov, ko pojde gorak v nebesa. Jaz sem že 20 let celmošter, pa vem, da zame škof še nikoli ni molil. So res čudni, ta naš škof! In klepali so klep na klep, katoliški moške in katoliške žene in naposled bi si bili skoro v lase skočili. Zame še kaplan ne moli, kaj šele škof, se je jezil neki star možiček, neka pobožna žena pa je jezno udarila ob mizo in vpila: Za tega brezverca dr. Tavčarja moli škof zastonj, če pa hočemo me, da kak kaplan za nas moli, moramo pa vsako molitvico drago plačati. Bomo pa vse šle k brezvercem. Potem ne bo treba hoditi ne k maši ne k spovedi, ne k procesiji ne na božjo pot, nič ne bo treba dajati ne za maše, ne za očenaše, škof bo pa zastonj za nas molil. In moške niso ugovarjali, kajti katoliško prepričanje je drag "špas" in možem bi bilo prav všeč, če bi jim ne bilo treba izpolnjevati "cerkvenih dolžnosti", škof bi pa vender zanje molil.

— "Četudi teče kri..." Iz Morav se piše: Pri nas se prav pridno pripravljali na prihod Gospodov. Duhovniki in njihova — nedolžna družba s svetinjami predstavljajo v kaplaniji Marijo in izvajajo Moravčane. Dne 8. m. m. po popoldanski službi božji vabilo je potrkovanje zvonov — nedolžne Marijine otročiče v kaplanijski teater, ob polušesti uri zvečer je glas zvona zopet naznanjal, da je predstava minila. Fantje so bili ogorčeni ter prepevali, četudi v adventnem času — po vasi fantovske pesmi. Na farško izizvanje odgovarjali so naši fantje s petjem! In prav so imeli. Kaplanije niso zidali sami klerikalci in tudi zvonov niso kupili sami farovski podrepani in tudi ne pritepeni oznanjevalci sovraštva. Slavnoznani kaplane Škerjanec, kateri sicer ni sovražnik nežnega spola, vzbudil je v fantih ljubosumnost. V nedeljo so naši katoliški "komedijontarji" zopet "špili" Marijo. Fantje so tudi o tej priliki pokazali svojo nevoljo ter so zopet prepevali po Moravčah. Moravski župan, lastnik "lajerkostna" in mežnar žalostnega spomina, "Stimmvieh" Tomaž sta pričela zmerjati naše fante s prašiči, iz lepo obzidanega tehatovega vrta pričeli so leteti kameni. Oh, katoliška izobrazba! Župan Nace, kateri je s svojimi psovskimi mir delal, pripeljal je orožnika, češ, da bi ta skrbel za red. Pač žalostni časi! Kaj neda, gospod dekan!? Hujskanje ne obrodi nikdar dobrega sadu! Peta božja zapoved se mora odsedaj naprej glasiti "ubijaj!" Saj je dekan Bizjan s štirimi obrazi rekel: "Dva sta se v Moravčah, katera še moramo premagati, če tudi teče kri!" Tako pripovedujejo tehatovi privrženci. Ta tehat je res pravi duhovniški svetnik! Kaj neda, dragi bralci?

— Škof in Posavci. Mnogo let

so dobivali Posavci gnoj iz artiljerijske vojašnice v Ljubljani. Bili so preprečeni, da ga dobe tudi letos. A kaj se je zgodilo? Škof je skrivaj čisto na tihem ponudil višjo ceno in dobil gnoj. Posavci pa so ostali na cedilu. Ker so Posavci vsled tega v veliki zadregi, je pač naravno, da vzlic svojemu katoliškemu prepričanju kolnejo ip se jeze, da se kar tema dela.

— Golaž na maslu. Pred Božičem popoldne je prišla v neko ljubljansko znano gostilno neka kmetiška ženica, ki je začela tožiti, da je zelo lačna in vprašala, kaj imajo za jesti. Natakarka ji je takoj našla celo vrsto jedil, ki so pa bile vsa od mesa. Povedala ji je, da imajo tudi golaž. Ženica je pripomnila, da, ker je kvatrna sredo, bi imela rada kako jed, ki je narejena na maslu. Zvita natakarka si je takoj znala pomagati iz zadrege s tem, da je rekla ženici, da imajo postno jed, in sicer golaž na maslu, katerega si je ženica tudi naročila in jedla meso z največjo slastjo v misli, da je golaž na maslu, ne da bi bila opazila tajno kihanje gostov. Kako so ljudje še neumni.

Slovensko — angleški — rečnik izide v par dneh. Cena 60c. Denarne pošiljke po money-orderju na V. J. Kubelka, Box 744 New York, N. Y.

KALIFORNIJSKO VINO

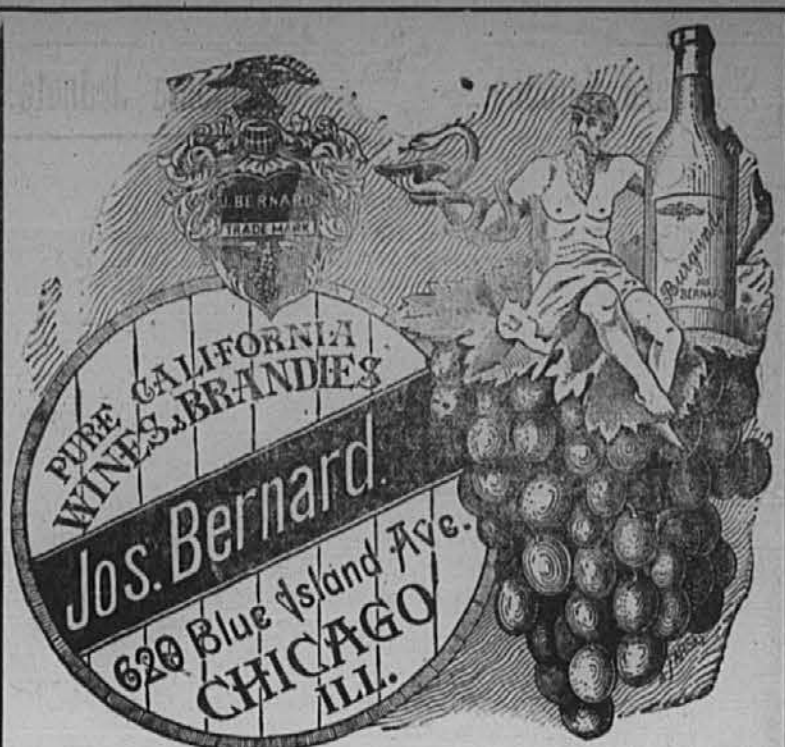
na prodaj. Pridelek farne Hill Girt Winery. Dobro črno in belo vino po 35 do 45 centov galon; staro belo ali črno vino 50 centov galon; risling 55c. Kdor kupi manj kot 50 galonov vina, mora dati \$2 za posodo.

Drožnik po \$2.25 do \$2.75 gal. slivovic po \$3 gal. Pri večjem naročilu dam popust.

V nmogobrojna naročila se priporočam

STEFAN JAKSHE

Box 77 Crockett, Cal.

Edina vinarna, ki toči najboljše kalifornijska in importirana vina. Kdor pije naše vino, trdi, da še ni nikdar v svojem življenju pokušil boljše kapljice. Vsi dobro došli!

Kdor se želi učiti in naučiti angleško brez učitelja

naj si nabavi ravnokar izišli

Slovensko---angleški---rečnik.

Knjižica je jako razumljivo sestavljena, poleg angleških besedi nahaja se pravilno izgovarjanje istih. Oblika knjižice je žepna, toraj pri vsaki priliki v porabi.

CENA JI JE SAMO 60 CENTOV.

Denar pošljite po Money-Orderju ali pa v znamkah na naslov

V. J. Kubelka, P. O. Box 744

New York V. Y.

Trgovec
delavec
gospodinja
otrok
vsi morajo jesti.

Srečni so, ki lahko delajo in kojim jed diši. Ako hočete ohraniti si moč in zdravje, rabite

Trinerjevo zdravilno grenko vino

To vino je naravni pridelek. Izdeluje se iz naravnega vina in iz importiranih zdravilnih evropskih zelišč. Ta lek deluje direktno na želodec s tem, da ga krepi in vsposobi za prebavo hrane; toraj včinkuje tudi na čreva, da se završi prebavni proces popoloma.

VSA HRANA,

ki se je prebavila pravilno, se spremeni v čisto kri, ki je podlaga zdravju, lepoti in življenski moči

Trinerjevo zdravilno grenko vino

ozdravi

vse želodčne bolezni,
vse nepravilnosti v črevah,
vse nepravilnosti na jetrah,
vse krvne in kožne bolezni,
vse živčne bolezni, nespečnost.

Ako se počutite slabo, tedaj pijte Trinerjevo vino. To vas bode zopet oživilo. Mogoče, ženske in otroci smejo rabiti to vino, ker je naravno in zdravilno.

Se dobiva v lekarnah in dobrih gostilnah.

JOS. TRINER

799 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Trinerjev brinjevec ozdravi vse bolezni na jetrah in žolču. Prideluje se iz kranjskega brinja.

Jesenska in zimska zaloga oblek in sukenj

je največja in najpopolnejša. Mi lahko ustrezemo vsace-mu nezadovoljstvu, ker prodajamo nove jesenske in zimske obleke

po \$6.00
do \$20.

Nove zimske suknje po \$5.00 do \$20.

ODEVNI
ATLAS
SPOLEČNOST

Jugo-zapadni vogal Blue Island Avenue in 18. ceste.

JELINEK in MAYER, lastnika.

NAZNANILO.

Opozorjam slovenske trgovce-saloonarje in tudi drugo p. n. ob-činstvo na importirano brinje iz Ljubljane, iz katerega kuham sam najbolj brinjevec! Dvanajstina steklenic stane \$15. poleg pa mora vsakdo sam plačati prevozne troške. Kdor hoče dobro kapljico brinje-veca piti, naj se obrne na

John Kracker-ja
1199 St. Clair Str.
CLEVELAND, O.

Ako hočeš imeti fine slike, idi k fotografu

LIEBICH-u

80-86 Euclid Ave.

Cleveland, Ohio.

ZA ameriko patentirane

Harmonike,
izvrstno delo, se dobe samo pri Slovincu

John Golob
203 BRIDGE ST. JOLIET, ILL.

NAZNANILO.

Naznanjava rojakom, Hrvatom in drugim br. Slovincem, da sva kupila veliki, splošno znani

.....SALOON.....

pod imenom "Narodna dvorana," sedaj "Slovenski Dom". Priporo-čava c. občinstvu, posebnost raznim društvam veliko plesno dvorano za razne zabave in druge dvorane za društvene seje. V saloonu "pool table" in glasovir. Točiva pristno pilzensko pivo in drugo izborni pi-jačo. V istih prostorih otvorila sva tudi vinarno. Točiva izborna kali-fornijsko, Trinerjevo in druga be-la in rdeča vina. rdeči burgundec, beli tokajec, risling in druga fi-na vina se dobe pri naju na debelo in drobno.

Potniki dobe pri naju prenočišče in vso postrežbo. Vsi dobro došli!

Mladič bratje

585-587 S. Centre Ave. na vogalu 18. cesti. TEL. LOOMIS 498 Chicago, Ill.

POSEBNO OBVESTILO.

Nova prekomorska vožnja čez sredo-zemsko-adrijsko morje, po proisku-šeni črti

Cunard Line

ustanovljena l. 1840.

Najstarejša prekomorska črta. S 26. aprilom je upeljala Cunard Line direktno vožnjo iz New Yorka v Trst in na Reko, s prestankom v Neapolju. Ti izborni in moderni parniki z dvo-jnim vijakom, zidani leta 1904, imajoč nad 10,000 ton teže, odplujejo iz New Yorka kakor sledi:

Ultoria (z dvojnimi vijakom) 10,402 ton teže, v torek 13. decembra.
Slavonia (z dvojnimi vijakom) 10,605 ton teže, v torek 20. decembra.
Pannonia (z dvojnimi vijakom) 9,851 ton teže, v torek 3. januarja.
Carpathia novi parnik (z dvojnimi vijakom) 13,564 ton teže, v torek 17. januarja, in zatem redno vsakih 14 dni.
Povprašajte pri naših agentih o ni-ških cenah in posebnih novih udobno-stih v tretjem razredu. Agenti se išče-jo v vsakem kraju. T. G. Whiting Mgr., Dearborn in Randolph Sts., Chicago, Ill.

RAZNO.

— Motenje vere. V Goerlitzu na Nemskem je obsodilo sodišče tesar-ja Schneiderja zaradi motenja vere v devetmesečni zapor. Schneider je pri pogrebu svoje gospodinjice tik za krsto vodil na pisanem traku veli-kega lovskega psa, da si je duhovnik temu ugovarjal. Po žalnem govo-ru duhovnikom je v odprti grob vrgel trikrat zemlje na krsto svoje gospodinjice, a to s — pasjo nogo. Obtoženec se je zagovarjal, da je bila tako zadnja želja pokojnice, in to željo je moral izpolniti. Sodišče pa mu ni verjelo ter je šestletnega moža takoj zaprlo.

— Boj med potapljačem in poli-pom. V kapstatski lukvi v južni Afri-ki je potapljač Palmer imel pod vodo grozen boj z velikanskim poli-pom (octopus). Palmer je bil 35 čevljev pod vodo. Nakrat se je za nekim oblikom pokazal polipov krak, ki se je trdno oprijel noge po-tapljačeve, drugi krak je zagrabil njegovo roko. Počasi je žival zle-za iz svojega kota ter se trdno o-klenila svoje žrtve. Palmer ni imel seboj noža in se radi tega ni mogel braniti. K sreči ni izgubil zaved-nosti. Potegnil je za signal in de-lavci na površju so ga počasi poteg-nili iz vode. Ko je prišel iz vode, je bil popolnoma oklenjen od grde živali ter blizo, da pače v nezvest. Žival ga tudi potem ni pustila, ko so ga postavili iz vode v ladjo. Po-samezne krake polipove so morali odrezati z noži in sekirami. Ko so žival raztegnili, je merila od enega kraka do drugega 11 in pol čevljev.

— Oče in sin. Naslednja resni-čna dogodka je iz "moralnih" višjih krogov. Najbogatejši in najmo-gočnejši veleindustrijec ob Reni, Avgust Thyssen, ni bil zadovoljen z življenjem svojega sina, ki se ni vdal očetovim predpisom. Vsled tega ga je oče sklenil spraviti v no-rišnico. Ko je nekega dne šel sin v uniformi svojega gardnega konjen-škega polka službeno do okrajnega poveljništva čakali so ga pred hišo sluge nekega zdravnika za umobol-ne, da ga zvezanega odpeljejo v zdravniškovo norišnico, iz katere bi se ne bil več vrnil. Mladi častnik pa je zvedel za očetovo past, zbehal pri zadnjih vratih iz poslopja ter šel naravnost k drugemu zdravniku za umobolne, ki je po 14dnevem opa-zovanju izjavil, da je sin duševno popolnoma zdrav. Sedaj toži sin očeta zaradi razžaljenja časti, oče pa zahteva, da sodišče sina izključi od dedščine.

— Močvirje se je začelo premi-kati na Irskem. Močvirje je pri vasi Clovshiver ter obsega več km. sveta. Pretečeno soboto se je začelo močvirje premikati. Vas je kmalu popolnoma zginila v zmeljo in do nedelje je prišlo močvirje za pol milje naprej.

— Nenavadna nesreča se je pri-petila v neki papirnici pariškega predmestja. Z velikansko naglico vse vrteče kolo se je razpočilo ter je kos kolesa skočil skozi stekleno streho preko sosednjih hiš, priletel v neko 120 m oddaljeno čevljarnico ter ubil dva delavca.

— Ločitev cerkve od države. V Vatikanu pišejo sedaj zgodovino o razmerju med Francijo in Rimom. Knjiga pride seveda v tisk. S knji-go hočejo dokazati, da bi ločitev bila v škodo Vatikanu in posebno (?) Franciji. Seveda se ne da knji-gi nikakva važnost, ker se sestavlja očividno z namenom, splasiti fran-cosko vladu in naščuvati francoške klerikalce še bolj.

— Nov dragi kamen. V Londo-nu so razstavili čudovit nov drag kamen, ki se imenuje po iznajdniku profesorju Kunzu "Kunzit". Kun-zit ima posebno kakor breskev rde-čo barvo z najraznovrstnejšimi spremembami. Ta kamen pa je tu-di v znanosti velikega pomena. Do-sedaj so kunzit dobivali le v San Diegu (Kalifornija). Kunzit je neka sorodna vrsta rude "spodu-men" ali "trifan", ki se dobi tudi skoraj prozoren kristal svetlo zele-no-rjavkaste barve. Tona kunzita povprečno 5 karatov bi veljala 95 milijonov, dočim bi veljala tona de-mantov 3800 milijonov.

— Morala v "boljših" pariških krogih. Neposredno po Syv-tem se je zbudila v

veliko senzacijo nova podobna rod-bnska drama. Grof Lameth, dobro znan v odličnih pariških krogih, se je ustrelil v svojem stanovanju. Vzel si je življenje, ker se je bal obtožbe zaradi zločina proti javni pravdnosti, ki jo je izvršil na svoji hčerki. Hči je v privatni kliniki v Boulogni. Policija je začela stro-go nadzorovati tiste hiše, kjer se dame diskretno sprejemajo. Grof Lameth je vedel, da ga hočejo are-tovati.

— Seja socialnega kluba v Chica-gi. Na seji dne 1. jan. 1905 je bil za dotično sejo izvoljen predsedni-kom sodr. J. Zavertnik, ker sta bila predsednik in podpredsednik radi važn ih vzrokov zadržana vdeležiti se seje.

Pri točki "stavka nabežinskih kle-sarjev" se je vnela živahna debata. Vsi govorniki so povdarjali, da je potrebno, da svojim bratom-delav-cem izkažemo s tem svojo delavsko bratroljubje, da jih gmotno in mora-lično podpiramo v boju zoper izko-riščevalce.

Predlog sodr. A. Prešerna, da se stavkujočim klesarjem iz društvene blagajne dovoli \$5 podpore je bil jednoglasno sprejet.

Druga točka "strankarske zade-ve" se je preložila do druge seje.

Slovinci v Chicagi pozori!

Na letnem zborovanju društva "sv. Stefana" št. 1 K. S. K. J. se je razpravljalo o gozdni veselici — Pic-niku — za leto 1905, katero naj bi priredila skupno vsa slovenska društva v Chicagi. Društvo "Sla-vija" št. 1 S. N. P. J. in društvo sv. "Stefana" št. 1 K. S. K. J. sta se izjavila za to veselico.

Upamo, da se bodo tej veselici pridružila tudi vsa ostala društva. V to svrhu prosimo, da se zglase vsa društva, katera hočejo sodelo-vati pri br. Alojziju Duller 26 W. 23th Place, Chicago, da se določi dan za skupno sejo.

Čas beži! Ako hočemo, da bo de veselica sijajno vspela, je potrebno, da že sedaj vse določimo in izvrši-mo, kar je s pripravi za veselico v tesni zvezi.

Upam, da ta glas ne bo ostal, glas vpriajočega v puščavi.

Louis Duller.

Od krojača do predsednika.

Ko je predsednik Andrej John-son, mož železnega značaja povdar-jal v svojem govoru v Washingto-nu, opisujoč samega sebe, da je pri-čel svojo politično karijero kot ob-činski zastopnik, mu je nekdo iz množice zaklical: "Bili ste krojač". Johnson mu je naglo odgovoril: "Jaz se ne sramujem, da sem bil krojač, kajti bil sem vedno na glasu, da imam čiste roke. Bil sem vedno pošten z mojimi odjemalci in naroč-niki." Poštenost v trgovini je pod-laga napredku; to dokazuje tudi ve-likanska množina Trinerjevega zdravilnega, grenkega vina, ki se vsako leto razproda. To zdravilo je pošteno, ker je brez kemičnih pri-meskov, ker ozdravi vsako želodčno bolezen. Seve ta lek ne dela čude-žev, vendar pa pomaga, kjer je za pomagati.

To zdravilo pomaga, ako je krí bolna, pri nervoznosti, katarju v že-lodcu, slabi slasti do jedi, ako je človek zaprt, ako peša moč itd.

Ta lek je najboljši kričistilec, ka-terege se posebno priporoča takim osebam, ki boleha za želodčnimi in krvnimi boleznimi.

Dobiva se v vseh lekarnah in pri izdelovalcu Josip Trineru 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Listu v podporo.

Nabiralna pola sodr. Math. Mar-na v Frontenac, Kansas:
Božič Frank \$1; Josip Čož \$1;
John Božič 50c; Andr. Ivan \$1;
Metelko Frank 50c; Trlep Frank 50c; Roitz Anton 50c; Bedene John 25c; Kerne Mart. 25c; Neimenovan 10c; John Yarc 30c; Peterhu Fr. 5c; Fr. Walentin 10c; Frank Škr-bic 25c; J. Benčur 10c; Jos. Bartel 25c; Jak. Baloh 25c; Mart. Baloh 15c; Jere Ant. 10c; Bele John 5c; Jordan L. 5c; Južnih Ant. 10c; Pa-peš Mike 10c; Grosse Fr. 15c; Povh Fr. 5c; Markič Evražnik 10c; Matava Skubi

POMOC IN ZDRAVJE BOLNIKOM

zamore dati samo oni zdravnik, kateri popolnoma pozna globine vsake bolezni.

Priznalna in zahvalna pisma za popolno ozdravljenje dobiva od vseh strani samo

Prof. Dr. E. C. Collins,
iz vseučilišča v New Yorku

in to je najboljši dokaz, da je on edini zdravnik, kateri je vse ljudske bolezni točno in pazljivo preštudiral in preizkusil.

Zatoraj, rojaki Slovinci! Mi, vam priporočamo samo in edino te slavnega in izkušenega Prof. Dr. Collinsa.

On je edini zdravnik, ka'eri more in tudi jamci za popolno ozdravljenje vsih bolezni

na pljučah, prsih, želodcu, črevah, ledvicah, jetrah, mehurju, kakor tudi vsih bolezni v trebušni votlini — potem bolezni v grlu, nosu, glavi, ner-oznati, živčne bolezni, prebudo hripanje in bolezní aca, katar, prehlajenje, nadubo, kašel, bronhijalni pljučni in prani kašeli, bijuvanje arvi, mralico, vročino, težko dihanje, nepravilno prebavljanje, revmatizem, ghit, urganje in bolečine v križu, hrbtu, ledjih in boku — zlato žilo (hemeroide), grizo ali preliv, nečisto in pokvarjeno kri, otekli noge in telo, vodenico, božast, slabosti pri spolnem občevanju, potučenje, nasledke izrabljanja samega sebe, šumljenje in tok iz vseh, oglušenje, — vse bolezni na oči, izpadanje las, luske ali prhlje po glavi, srbečico, lišaje, mazolje, ture, kraste in rane. — vse ženske bolezni na notranjih organih, neurastenčno glavobol, neredno mesečno žičenje, beli tok, bolezni na maternici i. t. d. kakor tudi vse ostale notranje in zunanje bolezni. Prof. Collins je prvi in edini zdravnik, kateri ozdravi „JETIKO“

Prof. Collins ozdravi vse tajne možke in ženske spolne bolezni kakor tudi „Sifilis“ točno in popolnoma,

(Zdravljenje spolnih bolezni ostane tajnost.)

Čitajte nekoliko najnovejših zahvalnih pisem s katerimi se naši rojaki zahvaljujejo, ker so po-polnoma ozdravili:

Bolezen pluč in bronhialneg kašla v prsnem organizmu ozdravljena.

Čestni Prof. Collins: Jest se vam lepo zahvalim za vaše zdravila ki ste mi jih poslali, ker just som popolnoma ozdravl in se prav dober počutim, ker tud zdej lahko delam. Če bom še kdaj bolan se bom pa spet na vas obrnil in vas tom tud usem svojim rojakam perporoču. Vam se še enkrat prav lepo zahvalim.

FRANK MAVER,
67 Stafford St., Cleveland, O.

Rheum atizem in za-starela zeludčna bolezen ozdravljena.

Maria Pleternik,
Box 84,
BRONSON, TEX.

Splošnovani gospod: Dobil sem vaše medicine u pravem času in sem jih tud po vašem naročilu precej začu nucat in ker se vam tud prav lepo zahvalim ker ste mi tako ta prave medicine poslal ker moje zdravje prov hiter napreduje in se še čutim popolnoma zdravega. Če bi se primerilo da bi me še kdaj kakšna bolezen napadla, se bom prov grlišno precej na vas obrnil. Tudi svojim komara-tam sem vas že in vas bom še za naprej priporoču, do nej se samo na vas obrne-ja če boja bolni, in če šjo hiter ozdravit.

I. HRIBAR,
Box 674, Collinswood, Ohi

Velečeni gospod Prof. Collins! Ko sem porabil vašo poslano mi zdravila so mi nehali lasje izpadati in nič ne čutim skosenja po glavi. Torej se vam prav lepo zahvalim za poverjeno zdravje!

JOHANN STARE,
3008 Hedley St., Milwaukee, Wis.

Mike Guštin,
5 Greenwood Ave.
TRENTON, N. J.

Zato, ako ste slabotni, izgubljate moči ali ste bolni bodisi na katerikoli bolezni — ako vas neizkušeni zdravniki ne morejo ozdraviti, ako je vaša bolezen zastarela ali postala kronična — potem točno opišite vašo bolezen v pismu ter ob enem navedite, koliko ste stari in kako dolgo že bolujete ter pismo naslovite takole:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
10 West 34th Street,
NEW YORK, N. Y.

Bodite z mirno dušo prepričani, da bo Prof. Collins po vašem opisu bolezni spo-ter v slučaju potrebe poslal vam bo navodila in najbolja zdravila, po katerih bo-otovo popolnoma ozdravili.

Izza temnih dni.

(Sličice iz življenja raznih papežev.)

Papež ni sprevidel, da so bili že minoli časi, ko je bil papež vsega močnejši in zato je nadaljeval boj. Toda v Italiji sami je nastala zarota proti papežu. Plemstvo je papeža sovražilo, ker je svoje sorodnike obsopal z velikanskimi cerkvenimi premoženji, ljudstvo ga je sovražilo in sovražilo ga je tudi mnogo kardinalov — odposlanci francoskega kralja so zato prav lahko vpriporili velikansko gibanje proti papežu.

Papež se je mudil v Anagninu. Za dan 8. septembra 1303 je določil, da izobči in prekolne kralja Filipa v oni isti stolni cerkvi, v kateri je papež Aleksander III. izobčil in prekol cesarja Friderika I., papež Gregor IX. pa cesarja Friderika II. Dan poprej so prišli zarotniki s svojimi vojščaki. "Smrt papežu" je bil njihov bojni klic. Papeževa palača je bila kmalu v plamenu, tudi stolna cerkev je gorela, kardinali in papeževi vojaki so bežali, papeževi sorodniki so se udali. Čez trupla ubitih — med katerimi je bil tudi neki škof — so zarotniki drveli v papežovo sobo. Našli so papeža v papeških oblačilih, s krono na glavi sedečega na prestolu; v rokah je imel apostolske ključ, na koljenih zlat križ. Hotel je umreti kot papež. Zarotniki so papeža pahnili s prestola, strgali z njega papeška oblačila in Kristusovega namestnika vrgli v ječo. Čez tri dni so došli papeževi sorodniki z malo armado in so papeža osvobodili ter ga prepeljali v Rim. Papež pa s tem ni bil nič na boljšem, kajti v Vatikanu ni bil drugega, ko jetnik grofov Orsinijev in je umrl kot njihov jetnik 11. oktobra leta 1303.

Benedikt VIII. je bilo prorokovano, da postane papež kakor volk, da bo vladal kakor lev in umrl kakor pes. Zadnji dnevi tega papeža so bili strašni. Strahovit srd, divje hrepenenje po maščevanju in strah so ga trli. Pripoveduje se, da se je zapiral v svojo sobo in ni hotel jemati hrane, da je postal blazen in se v blaznosti z glavo zaletaval v zid. Kake smrti je umrl, se še danes ne ve.

Malo je bilo papežev, ki so imeli toliko sovražnikov in tako malo prijateljev, kakor Benedikt VIII. — "Magnanissimus peccator" — s temi besedami so sodobniki označevali tega papeža. Benedikt je bil bistroumen mož, ali krut despot, nasilen, neizprosni, besedolomen, zavraten, korumpiran, bogastva in gospodstva lakomen človek — ki pa ni ničesar velikega dosegel in za čigar ideje o posvetnem gospodstvu papežev imamo danes samo ironičen smev.

Smrt papeža Benedikta VIII. je morala pretresti tudi tiste kardinale, ki so umrlega cerkvenega poglavarja sovražili, kajti mrlč, ki je ležal pred njimi, jim je kazal, kako ne nekdanj tako mogočno papeštvo propadlo. Vse se je pripravljalo, da se polasti vodstva cerkve. Kardinali so vsled tega hoteli izvoliti novega papeža. Dne 1. novembra je zasedel cerkveni prestol Benedikt XI., strahopeten in neveden menih, ki je uničil še zadnji ostanek papeževе posvetne moči.

Benedikt XI. je bil brez moči in brez veljave. Preklical je vse uredbe in izjave, ekskomunikacije in prekletja in obnovil tudi pravice izobčenih kardinalov Jakoba in Petra Colonna. Poskusil je kaznovati zarotnike, ki so njegovega prednika v Anagni s prestola pahnili in ga vrgli v ječo, a tri tedne po tem poskusu je bil mrtev. Sodobni kronisti so mnenja, da je bil papež zastrupljen.

Kardinali so se zbrali v Perugia in se skoro leto dni pripravljali, kdo naj postane papež. Kardinali so bili razdeljeni na dve stranki: na francosko in na italijansko. Francosko stranko je vodil Napoleon Orsini, eden najvplivnejših kardinalov. Napoleon Orsini je bil neizmerno bogat in mogočen, pri tem pa velik nasprotnik posvetnemu gospodstvu papežev. Za njim je stal francoski kralj Filip, kateremu je bilo silno mnogo na tem, da spravi na papeški prestol sebi udanega moža. Francoska stranka je končno dosegla, da je italijanska stranka privolila, izvoliti Francoza Bertranda de Gota, nadškofa v Brado, s katerim je bil kralj Filip sklenil prav natančno pogodbo.

Dne 5. junija 1305. je bil Bertrand de Got proglašen za papeža. Izbral si je ime Klemen V. Namesto pa da bi bil šel v Rim, je v zmislu tajne pogodbe, ki jo je bil sklenil s francoskim kraljem Filipom, pozval kardinale, da gredo z njim na Francosko. Zdaj je italijanska stranka med kardinale spoznala, da je bila prevarana, ali — bilo je že prepozno.

Dne 14. novembra 1305. je bil Klemen V. v Lyonu kronan na papeža. Pri kronanju so bili navzoči kralj Filip, Karol grof Valois, vojvoda Bretonski in mnogo francoskih velikašev. Pri procesiji kronanja se je zgodila izredna nezgoda. Neki zid se je podrl ravno na papeža in na njegovo spremstvo. Klemenu V. je odletela papeška krona z glave. Krona je bila poškodovana in je padel iz nje izredno krasen in dragocen kamen: dvanaest baronov je bilo ubitih, grof de Valois je bil ranjen, vojvoda Bretonski pa tako poškodovan, da je vsled teh poškodb umrl.

Naismejše sanje francoskega kralja so bile zdaj izpolnjene. Naslednik ljutega sovražnika, francoskega kralja je bil Francoz, suženj francoskega vladarja. Kralj Filip ni pustil, da bi papež Klemen V. zapustil Francijo in papež se je moral po tem ravhati. Živel je nekaj časa v Lyonu, potem v Brodo, končno pa se preselil v Avignon.

Dolgo let so ostali papeži v Avignonu kot služabniki francoskih kraljev. Bili so cerkveni podložni nastopili pot tje volje zma- — Skave in brez na 25

moči, večni Rim pa je propadal.

Zgodovina 14. stoletja je zgodovina propadanja fevdalnih in hierarhičnih institucij srednjega veka. Staro rimsko-nemško cesarstvo je bilo padlo s Hohenstaufi in cesarji izgnanimi iz Italije; ista usoda je potem zadela srednjeveško rimsko cerkev in so bili papeži izgnani na Francosko, kjer so izgubili svojo universalno moč in čarovno silo, s katero so toliko časa vladali svet, namreč vero. Eksilu v Avignonu je sledil razkol, razkolu je sledila reformacija.

S preselitvijo papežev v Avignon je bil v bistvu dobojevan velikanski boj za absolutno gospodstvo cerkve nad vsemi vladarji in državami. Cerkev se je bila te moči polastila in jo tudi nekaj časa izvrševala, a naposled jo je prav ta njena moč pahnila v nesrečo.

Rimska cerkev ni nikdar tudi do današnjih dni nehala, bojevati se za svoje vrhovno gospodstvo ali le z revnimi uspehi. Tudi ko so bili rimski papeži nekaki jetniki francoskih kraljev in so živeli v Avignonu, so nadaljevali boj proti nemškemu cesarstvu. Ali odgovor na ta boj je bil zdaj ves drugačen. Hohenstaufi in z njimi združeni Gibelini so se borili samo proti posvetni oblasti papežev; zdaj so se narodi dvignili tudi proti duhovski oblasti poglavarjev rimske cerkve in prva reprezentanta tega gibanja sta bila veliki Anglež Wicklef in veliki Slovan Hus.

Tako se je dovršil veliki boj med Guelfi in med Gibelini. Guelfi so se iz začetka borili za osvobodjenje italijanskega naroda in svoje domovine od gospodstva nemškega cesarstva, borili so se za svobodo proti cesarskemu absolutizmu, ter preprečili združenje duhovske in posvetne oblasti v cesarjevih rokah — obenem pa pripomogli papeštvu do gospodstva v duhovskih in posvetnih zadevah. Gibelini so se borili proti posvetnemu gospodstvu papežev, proti združenju duhovske in posvetne oblasti v papeževih rokah. Kakor reka mogočna je naraščala gibelinska misel in se končno razlila kot reformacija nad katolicizem, med tem ko se je guelfska misel potopila v papeštvo.

L. 1308. je papež Klemen V. na veliko žalost vse Italije proglasil Avignon za sedež rimske cerkve. "Prst božji" je dal takrat vsemu svetu vidno znamenje. Dne 6. maja 1308 je v Rimu pogorela lateranska cerkev, prva cerkev kristjanstva, v kateri so bili shranjeni nešteti znameniti umotvori poganskorimske kulture.

Papež je sedel v Avignonu, v Italiji pa so se posamezne stranke neusmiljeno krale. V tem času je kralja Albrehta Habsburškega njegov lastni netak ubil. Francoski kralj Filip je stegnil sedaj roko po kroni nemške države. Filip bi bil postal vladar vse Evrope, ko bi se mu bilo to posrečilo. A ni se mu posrečilo. Izvoljen je bil Henrik Luksemburški, ki je po zgledu Habsburžanov takoj priznal papežu pravico, da je veljavna samo tista volitev, ki jo papež potrdi. Kralj Henrik je torej priznal papežu tisto supremacijo, za katero so se borili papeži Inocencij III. Gregor IX. in Inocencij IV.

Kralj Henrik je tudi zaželel, da bi bil kronan za cesarja in se je v ta namen odpravil v Italijo, kjer se ga gibelini — na čelu jim Dante — sprejeli z največjim oduševljenjem.

Vieni a veder la tua Roma, che piagne

Vedova, sola, e di e notte chiama:

Cesare mio, perche non m'accompagne!

Tako je Dante klical cesarju Henriku in dal s tem izraza mišljenju vseh Gibelinov. Ti so pričakovali, da obnovi Henrik nekdanje stanje in uresniči državni ideal, ki ga je Dante označil v knjigi "De Monarchia", katera knjiga je po Platonu, Aristotelu in Ciceru prvi politični traktat.

Toda upanja kralja Henrika se niso izpolnila. Komaj je prišel v Milan, so se Guelfi že dvignili proti njemu in kaj hitro je bil zapleten v silne boje. Dne 7. maja 1312 j prišel Henrik v Rim, kjer se je zdaj v mestu samem začela strašna krvava vojna, vojna od hiše do hiše, od barikade do barikade. Med tem bojem je bil Henrik kronan za cesarja.

Henrik je poskusil restavracijo cesarstva in se je v ta namen združil z Gibelini. Prvi, ki se mu je uprl, je bil papež in kmalu je bilo med cesarstvom in med papeštvom spet tisto nasprotje, kakor poprej. Vneli so se težki boji in Henrik ni imel sreče. Naposled je bil kralj Henrik primoran, začeti vojno proti stebru papeževga gospodstva v Italiji, proti kralju neapoljskemu Robertu d'Anjou. Papež je koj priskočil Robertu na pomoč in 12. junija 1313. prepovedal cesarju Henriku to vojno, sicer bo izobčen in preklet. Cesar pa se ni dal ugnati. Postavil se je na stališče, da je cesar posvetni gospodar sveta in da se papež nima vtikati v cesarske zadeve. Cesar je zbral veliko vojsko in odpravil s je z utemeljenim pričakovanjem in z opravično nado na pot, da zavzame Neapolj, da maščuje Hohenstaufe, da obnovi moč in veljavo cesarstva in naredi konec posvetnemu gospodstvu papežev. Prišel je do Bueneconventa blizu Siene in tam umrl 24. avgusta 1313, star šele 51 let. Vojaštva se je polastilo silno obupanje. Splošno se je verjelo, da so duhovniki umorili cesarja z zastrupljeno hostijo. Nemški vitezi so napadli samostan in poklali vse menihe.

Papež Klemen V. je umrl 20. aprila 1314. v Roquemaure na Francoskem. Ta papež je bil zaničljiv značaj. Simonija mu je pomagala na papeški prestol, prenesel je papeški sedež iz Rima na francoska tla, vtihotapil v kardinalski zbor polno Francozov, vsled česar je prišlo pozneje do razkola. Bil je neizmerno lakomen in se posluževal najgrjrih sredstev, samo da napolni svojo bisago. Politika tega prekanjenega papeža je bila vseskozi nepočestna.

(Dalje prih.)

SOUTH MISSOURI

Ali želite postati neodvisen,
ali želite imeti svoj lasten dom?
mi Vam ponujamo oboje v

jugovshodnem Missouriju,

kjer je zdravo podnebje, kratka, mila zima, dolgo in ne prevroče poletje, kjer na gorski planoti v črni zemlji dozori najlepše žito in raste najbolj sočnata trava, kjer živinoreja skor nič ne stane, nese pa velikanske dohodke, kjer raste izborna sadje, sočevje in druga zelenjava, ki se kaj lahko spravi v denar, kjer so čisti studenci in potoki, bogati gozdi, kjer železnice križajo ozemlje ter ga vežejo z najboljšimi trgi.

Mi Vam prodajamo tukaj svet od 6 do 12 dolarjev
aker pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji.

Nikjer na jugu, zapadu ali severu zamorajo vspevati slovenske naselbine boljše kakor tukaj, kjer lahko postane v kratkem času marljiv Slovenec neodvisen in bogat ameriški kmetovalec. Vsaki teden se lahko kupci brezplačno odpeljejo na ogled. Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku.

CHARLES PETERS,

Vsa vprašanja posiljajte na slovenski oddelek: A. M. Knobel,
Mgr. 315 Dearborn St., room 217-223 Chicago, Ill.

Obleke, površniki, zimske suknje.

Najmodernejša, najtrpežnejša jesenske in zimske obleke za delavnik in praznik, površniki in zimske suknje. Za tretjino ceneje kod drugod.

Naše cene oblekam so: \$5.00-\$22.00

" " zim. suknjam \$4.00-\$23.00

Naša zaloga je najboljša in najmodernejša na trgu. Vse je izdelano po najnovejšem kroju. Cene so jako nizke. V zalogi imamo tudi obleke za dečke in otroke. Najstarejša unijska tvrdka.

Telefon — Canal 1198

Dr. M. A. Weisskopf

885 Ashland Ave.

Telefon Canal 476

Uradne ure:
od 9. zjutraj
od 1. do 2. in
od 5.-6. popoldne

Urad 631 Center Ave:
od 10-12 dopoldne in
od 2-4 popoldne
Telefon 157 Canal.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

SLIKA PREDSTAVLJA

uro za dame.

Pokrovi so pretegnjeni z zlatom
Gold filed, jamčeni za 20 let. Kolesovje na razpolago Elgin ali Waltham.
Zdaj samo

\$12.50

Mož, osreči svojo ženo in kupi ji uro za božično darilec.

Jacob Stonich

89 E. Madison St. Chicago, Ill.

L 1041

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Simonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.